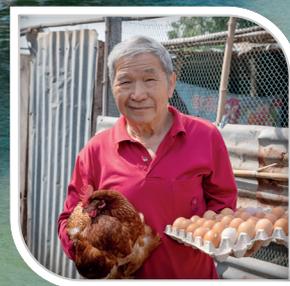

วารสาร *อันเนื่องมาจาก* *พระราชดำริ*

ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๓ กันยายน - ธันวาคม ๒๕๖๗

“ต่อยอดพระราชดำริ
สร้างสุขปวงประชาที่ชัยบาดาล”

“สืบสาน รักษา ต่อยอด”
ขับเคลื่อนสู่ดอกผลที่ยั่งยืน

สร้างคน สร้างองค์ความรู้
สืบสานการอนุรักษ์ดินและน้ำ
ตามแนวพระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
พระบรมมหาราชวังศรีรัตนโกสินทร์ (๓)

กรรพยในป่าพรุ

บรรณาธิการ

ในวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๓/๒๕๖๗ ประจำเดือนกันยายน - ธันวาคม ๒๕๖๗ ยังคงมีเนื้อหาเกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริน่าสนใจและหลากหลายมานำเสนอแก่ผู้อ่านเหมือนเช่นเคย ทั้งข่าวพระราชกรณียกิจ ข่าวองคมนตรีเดินทางไปปฏิบัติงานติดตามและตรวจเยี่ยมโครงการ รวมถึงบทความที่เกี่ยวข้องในคอลัมน์ต่าง ๆ

เริ่มจากคอลัมน์ **ทศมราชา พระเมตตาสู่ประชาราษฎร์** เป็นการสรุปภาพรวมการดำเนินงานของคณะกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อสืบสาน รักษา และต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้สามารถสร้างประโยชน์สุขแก่ประชาชนในวงกว้างมากยิ่งขึ้น โดยปัจจุบันมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานแล้วในทุกภูมิภาคของประเทศ จำนวน ๒๒ โครงการ ตามต่อด้วยคอลัมน์ **ตัวอย่างความสำเร็จ** นำเสนอ “โครงการครูหญ้าแฝก” ซึ่งนำองค์ความรู้ด้านหญ้าแฝกในการอนุรักษ์ดินและน้ำตามแนวพระราชดำริ ไปขยายผลสู่กลุ่มเยาวชน และ **สืบสานพระราชปณิธาน** เป็นบทสรุปพระราชประวัติพระราชกรณียกิจ และพระมหากษัตริย์คุณในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ ที่ทรงฝากไว้ในแผ่นดินสยาม

สำหรับเนื้อหาในคอลัมน์ **อันเนื่องมาจากพระราชดำริ** เป็นบทความบอกเล่า ๓ เรื่องราวเกี่ยวกับประโยชน์สุขของประชาชนที่เกิดขึ้นจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เริ่มที่ **ต่อยอดพระราชดำริ สร้างสุขพวงประชาที่ชัยบาดาล** เล่าเรื่องโครงการต่อยอดในบริเวณเหนือเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ตามโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ต่อด้วยเรื่องราวของ “พี่สมปอง” เกษตรกรชาวสวนในพื้นที่โครงการ หมู่บ้านสหกรณ์ห้วยสัตว์ใหญ่ ป่าเต็ง - ป่าละอู อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งใช้ประโยชน์จากโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยป่าแดงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมจนประสบความสำเร็จ จากนั้นลงใต้ พาไปชม **ทรัพย์ในป่าพรุ** ของชาวบ้านในโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งแสดงให้เห็นถึงประโยชน์อันเป็นรูปธรรมของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น

ในส่วนของ **ศูนย์ศึกษานำพาอาชีพ** นำเสนอความรู้เกี่ยวกับการทำข้าวเกรียบเห็ดหอม โดยศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ และคอลัมน์ **สุขพอที่พอเพียง** เป็นเรื่องราวของคุณจรรยา นวลพลอย เกษตรกรชาวจังหวัดเพชรบุรี ที่น้อมนำหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ไปปรับใช้ในการทำการเกษตร ทำให้พลิกฟื้นชีวิตปลดหนี้บ้ล้านบาทและสร้างความมั่นคงในชีวิต

ปิดท้ายด้วยคอลัมน์ **เรื่องเล่าจากหลังกล้อง** เสนอภาพวิถีชีวิตผู้คนที่บ้ล้านตาลต้นจาก ในโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช และประชาสัมพันธ์ร้าน “เลิศพัฒนภัณฑ์” ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร ที่มีสินค้าโดดเด่นให้เลือกซื้อ อย่างผ้าอ้อมคราม และสินค้าปศุสัตว์แปรรูป ทั้งไก่ดำภูพาน เนื้อโคขุนภูพาน คั่วแซบเปิดบาร์บารี และไส้กรอกกวาง ที่ผ่านมาตรฐาน อย. เรียบร้อยแล้ว โดยทางวารสารฯ จะได้นำเรื่อง อย. กับผลิตภัณฑ์จากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มานำเสนอในโอกาสต่อไป

คณะบรรณาธิการ
วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๑๖

สารบัญ

สืบสาน รักษา ต่อยอด สร้างสุขปวงประชา

- พระราชกรณียกิจ เดือนสิงหาคม - พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ๔

ทศมราชา พระเมตตาสู่ประชาราษฎร์

- “สืบสาน รักษา ต่อยอด” ขับเคลื่อนสู่ต่อผลที่ยั่งยืน ๒๐

ตัวอย่างความสำเร็จ

- สร้างคน สร้างองค์ความรู้ สืบสานการอนุรักษ์ดินและน้ำ ตามแนวพระราชดำริ ๒๔

สืบสานพระราชปณิธาน

- พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พระบรมมหาราชวศิรีรัตนโกสินทร์ (๓) ๒๘

ติดตามและขับเคลื่อนโครงการ

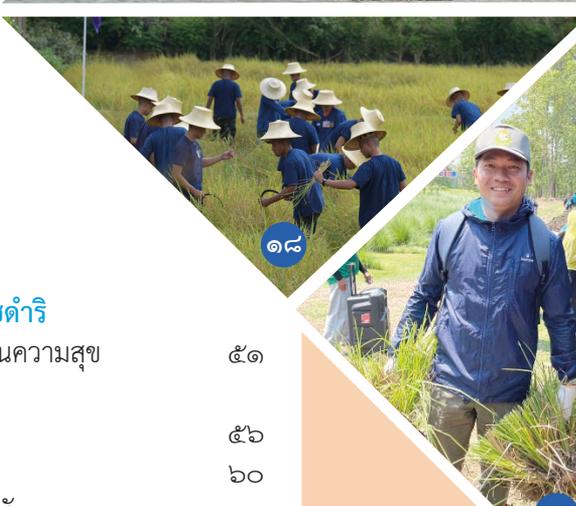
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

- ข้าวเดือนสิงหาคม - พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ๓๖

๓๑

๒๐

๑๘

๒๕

๕๑

๕๖

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

- ช่วยป่าแดง ขับเคลื่อนความสุขของเกษตรกร ๕๑
- ทรัพยากรในป่าพรุ ๕๖
- ต่อยอดพระราชดำริ สร้างสุขปวงประชาที่ชัยบาดาล ๖๐

ศูนย์ศึกษาฯ นำพาอาชีพ

- ข้าวเกรียบเห็ดหอม ๖๔

สุขพอที่พอเพียง

- เกษตรกรทฤษฎีใหม่ตามแนวทางเกษตรธรรมชาติแบบพอเพียง ๖๖

เรื่องเล่าจากหลังกต้อง

- น้ำตาลจาก ภูมิปัญญาท้องถิ่น แห่งลุ่มน้ำปากพนัง ๗๐

ประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

- เลิศพัฒนภัณฑ์ ๗๒

๖๔

๗๐

๖๙

“...กำลังห้าประการนั้น อย่างแรกคือความมีศรัทธาที่ถูกต้อง ได้แก่ความเชื่อถืออันประกอบด้วยความเพ่งพินิจด้วยใจที่มั่นคงเป็นกลาง จนเกิดความกระจ่างแจ่มแจ้ง อย่างที่สองคือความอดสาหะพากเพียรที่กล้าแข็งและไม่ขาดสาย ในอันที่จะกำจัดความเสื่อมและเสริมสร้างความดีความเจริญ อย่างที่สามคือความระลึกรู้เท่าทัน ระมัดระวังการกระทำของตัวเองอยู่ตลอดเวลา ไม่ให้ประมาทพลาดพลั้งจนการงานต้องบกพร่องเสียหาย อย่างที่สี่คือความตั้งใจมั่นคง ให้ความคิดอ่านเป็นระเบียบ รวมลงในการทำงานที่ต้องการจะทำ ไม่ฟุ้งซ่านไปในเรื่องอื่น ๆ ที่มีใช้จุดประสงค์ อย่างที่ห้าคือปัญญาความรู้ชัด หรือความรู้ตลอดแจ่มแจ้งในงาน และวิธีที่จะปฏิบัติบริหารงานโดยถูกต้องเที่ยงตรง

คุณธรรมทั้งห้าประการนี้ พิจารณาให้ดีแล้ว จะเห็นว่าต่างก็เป็นเหตุเป็นผลต่อเนื่องอาศัยกัน และเกื้อกูลส่งเสริมซึ่งกันและกันอยู่ทั้งหมด เช่น ศรัทธาความเชื่อถือ ซึ่งเป็นต้นเหตุให้เกิดความพากเพียรขวนขวายนั้น จะต้องอาศัยความยั้งคิดและปัญญาเป็นเครื่องพิจารณาวินิจฉัย ปัญญา ความรู้ชัด จะเกิดมีได้ก็ต้องอาศัยความตั้งใจเพ่งพินิจ ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องสร้างเสริมคุณธรรมทุก ๆ ข้อให้ครบ ให้เป็นฐานอันแผ่กว้าง สำหรับรองรับการงานได้ทั่วถึงมั่นคง จึงจะสามารถทำงานสำเร็จผลเลิศได้โดยสมบูรณ์บริบูรณ์ และเป็นประโยชน์ช่วยตัวช่วยผู้อื่นและส่วนรวมได้ด้วย...”

พระบรมราชาบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ณ อาคารสวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๒๒

เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพ
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
๕ ธันวาคม ๒๕๖๗

น้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้

ข้าพระพุทธเจ้า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการพิเศษ
เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
และ สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี

เสด็จฯ ไปทรงเปิดงาน “โครงการหลวง ๕๕”

วันพฤหัสบดีที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี เสด็จฯ ไปทรงเปิดงาน “โครงการหลวง ๕๕” ณ ศูนย์การค้า เซ็นทรัลเวิลด์ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร และทอดพระเนตร วิดีทัศน์เฉลิมพระเกียรติชุด “The Royal Project Celebrations: Love For The Earth สัมผัสทุกโอโซน คุณความรักจากแผ่นดิน” โอกาสนี้ ทรงกดปุ่มไฟฟ้าเปิดงาน “โครงการหลวง ๕๕” จากนั้น ทอดพระเนตรนิทรรศการ “๗๒ พรรษา ทศมหาราชฯ พระมหากษัตริย์แห่งไทยสู่แผ่นดิน” ร้านจำหน่ายของโครงการ ส่วนพระองค์ บริษัท ดอยคำผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด ร้านค้า ของสถาบันคั้นคว่ำและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ และร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของมูลนิธิโครงการหลวง 🐼

สืบสาน รักษา ต่อยอด สร้างสุขปวงประชา

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ทรงเปิดงาน

“มหกรรมงานวิจัยแห่งชาติ ๒๕๖๗”

วันศุกร์ที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๗ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงเปิดงาน “มหกรรมงานวิจัยแห่งชาติ ๒๕๖๗” ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร โอกาสนี้ พระราชทานรางวัล Platinum Award แก่นักวิจัยที่ชนะการประกวด “Thailand Research Expo 2024 Award” รางวัลชนะเลิศแก่ทีมที่ชนะโครงการประลองยอดฝีมือเยาวชนดนตรี เกียรติบัตรแก่นักวิจัย และรางวัลชนะเลิศแก่ทีมที่ชนะการประกวดวงดนตรีผสมผสานประกอบการแสดงวัฒนธรรมพื้นถิ่นไทยระดับอุดมศึกษา จากนั้น มีพระราชดำรัสเปิดงาน และทอดพระเนตรนิทรรศการสำคัญต่าง ๆ เช่น นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ นิทรรศการผลงานวิศวกรสังคมนวมหาวิทยาลัยราชภัฏ ๓๘ แห่ง นิทรรศการ Research Festival จากหน่วยงานเครือข่ายในระบบวิจัยทั่วประเทศ 🇹🇭

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ทรงเปิดการประชุมวิชาการ ๑๐๐ ปี
ราชบัณฑิตยสภา

วันศุกร์ที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๗ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ
ไปยังศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ เขตคลองเตย
กรุงเทพมหานคร ทรงเปิดงานการประชุมวิชาการ เรื่อง
“ราชบัณฑิต มองไกล นำวิจัยปรับตัวรับมือโลกร้อน” ซึ่งจัดขึ้น
ระหว่างวันที่ ๖ - ๗ กันยายน ๒๕๖๗ เนื่องในโอกาสครบรอบ
๑๐๐ ปี ของราชบัณฑิตยสภา และเพื่อให้เกิดความร่วมมือกัน
ระหว่างสมาชิกของราชบัณฑิตยสภา ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก
และบุคลากรทั้งจากภาครัฐและเอกชน โดยที่ประชุมได้มีการ
ศึกษาหาแนวทางแก้ปัญหาและป้องกันผลกระทบ
จากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ภาวะโลกร้อน และ PM2.5
เพื่อจัดทำเป็นเอกสารข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา
เสนอต่อรัฐบาล 🐼

ราชบัณฑิตยสภา   สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

การประชุมวิชาการเนื่องในการเฉลิมฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี ราชบัณฑิตยสภา เรื่อง “ราชบัณฑิต มองไกล นำวิจัยปรับตัวรับมือโลกร้อน” ณ ห้องประชุมบอลรูม ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์

วันศุกร์ที่ ๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๗

๑๓.๐๐ - ๑๕.๓๐ น. สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเป็นประธานเปิดงานสมโภชครบรอบ ๑๐๐ ปี ราชบัณฑิตยสภา

๑๕.๓๐ - ๑๗.๐๐ น. **ปฐกฐาพิเศษ**

เนื่องในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี ราชบัณฑิตยสภา และเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๗๒ พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

วันเสาร์ที่ ๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๗

๐๙.๐๐ - ๑๑.๓๐ น. สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ทรงเปิดการประชุมวิชาการ เรื่อง “ราชบัณฑิต มองไกล นำวิจัยปรับตัวรับมือโลกร้อน”

๑๑.๓๐ - ๑๓.๐๐ น. สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ทรงเปิดงานเสวนาพิเศษ เรื่อง “การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศในบริบทประเทศไทย”

๑๓.๐๐ - ๑๕.๓๐ น. สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ทรงเปิดงานเสวนาพิเศษ เรื่อง “การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศในบริบทประเทศไทย”

๑๕.๓๐ - ๑๗.๐๐ น. สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ทรงเปิดงานเสวนาพิเศษ เรื่อง “การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศในบริบทประเทศไทย”

ขอเชิญผู้สนใจ
ทำอนุมาสนะชุมชนแบบ
Zoom Cloud Meeting
คิวอาร์โค้ด

ภายในที่ ๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐-๑๕.๐๐ น.
และวันที่ ๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐-๑๑.๐๐ น.

SDSN at the HLPF
HIGH-LEVEL POLITICAL FORUM
ON SUSTAINABLE DEVELOPMENT
2024
08-17 July

Main Takeaway

- Only 17% SDGs targets on track
- No. 1 Challenge: Eliminating poverty
- Key for Peace and Finance to improve
- Proposed Solutions:
  - Reduce discrimination
  - Promote a fairer trade deals
  - Strictly address violence causes
  - Encourage conflict prevention and support post-conflict countries

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จฯ ไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ
ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

วันพุธที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๗ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงติดตามการดำเนินงานโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลพัฒนาที่ ๒ ค่ายสุรธรรมพิทักษ์ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา โอกาสนี้ ทรงเปิดศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชพระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน”

พื้นที่อีสานใต้ ศูนย์ผลิตพันธุ์สัตว์ปีกพระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” พื้นที่อีสานใต้ ส่วนแกลงนครราชสีมา และศูนย์ผลิตพันธุ์กบพระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” พื้นที่อีสานใต้ จากนั้น ทรงรับฟังบรรยายสรุปการดำเนินงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประทับตราพระราชทานที่นั่ง ทอดพระเนตรกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่โครงการ อาทิ แปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ผักพระราชทาน แปลงไม้ผล ซึ่งมีแผนจะขยายผลออกสู่ชุมชน ในโครงการ “ทางนี้มีผล ผู้คนรักกัน” แปลงปลูกผักปลอดภัย แปลงปลูกพืชสมุนไพร และพระราชทานพระราโชวาทแก่ทหารพันธุ์ดี เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน 🐔

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จฯ ไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ
ในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์
ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๑๘ กันยายน ๒๕๖๗

วันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๗ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรความก้าวหน้าการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ อำเภอสำโรงตาบัว จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งมีพระราชดำริให้จัดตั้งขึ้นเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวสารองไว้สำหรับพระราชทานแก่ราษฎรที่ประสบภัยพิบัติ ปัจจุบันมีชุมชนเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ พระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” ใน ๓ จังหวัด ๘ อำเภอ รวม ๑๒ กลุ่ม นอกจากนี้ ยังมีพระราชดำริให้ดำเนินการปรับปรุงสระน้ำในแปลงนาและ

สระน้ำสาธารณะ เพื่อให้ราษฎรในชุมชนใช้เพาะปลูกและอุปโภคบริโภค รวมถึงโครงการ “ทางนี้มีผล ผู้คนรักกัน” ซึ่งพระราชทานกิ่งพันธุ์ไม้ผลพันธุ์ดีแก่ราษฎรนำไปปลูกในพื้นที่สาธารณะ โดยให้คนในชุมชนช่วยกันดูแลรักษาและแบ่งปันผลผลิต และกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงโคและกระบือในชุมชน

ในช่วงบ่าย เสด็จฯ ไปยังวัดบ้านหนองแคน อำเภอสำโรงตาบัว จังหวัดสุรินทร์ ทรงติดตามการดำเนินงานโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ พระราชทาน บ้านหนองแคน โอกาสนี้ สมาชิกกลุ่มผลิตพันธุ์ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ พระราชทาน “เพื่อนช่วยบ้าน” บ้านกระเบื้อง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสุรินทร์ น้อมเกล้าฯ ถวายลูกโคที่เกิดจากโคพระราชทาน ซึ่งได้พระราชทานต่อให้เพื่อนสมาชิกเลี้ยง จากนั้น ทรงติดตามผลการจัดเก็บข้อมูลการใช้จากสระน้ำพระราชทานสำหรับทำนาหยอด ซึ่งได้ติดตั้งอุปกรณ์วัดระดับน้ำ หรือ “ไม้ไผ่อัจฉริยะ” ภายในสระพระราชทานของกลุ่มสมาชิก

วันอังคารที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๗ เสด็จฯ ไปทรงติดตามการดำเนินงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านโคกแสง อำเภอมดกรัง จังหวัดสุรินทร์ ปัจจุบันมีนักเรียนระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑๒๓ คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ๑๑ คน โอกาสนี้ พระราชทานเข็มเชิดชูเกียรติ ชั้นที่ ๑ แก่ผู้ปฏิบัติงาน โครงการตามพระราชดำริ และทรงติดตามงานโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนตามพระราชดำริฯ ซึ่งประสบผลสำเร็จดีในทุกด้าน ในการนี้มีพระราชดำริ ความสรุปว่า

◆ ให้จัดหาหนังสือที่มีเนื้อหาหลากหลายเพิ่มเติมทดแทนหนังสือเก่าที่ชำรุดเสียหาย

◆ ให้สำนักงาน กปร. และกรมชลประทาน เร่งรัดดำเนินการปรับปรุงสันกันดินและอาคารทางระบายน้ำล้นของอ่างเก็บน้ำห้วยเสม็ด เพื่อให้ราษฎรสามารถใช้สัญจรได้ในช่วงฤดูน้ำหลาก พร้อมก่อสร้างเส้นทางให้สอดคล้องต่อปริมาณน้ำและความปลอดภัยของราษฎร

จากนั้น เสด็จฯ ไปยังโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านชำปะโต อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งปัจจุบันมีนักเรียนชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑๒๕ คน การนี้ ทรงติดตามการดำเนินงานโครงการตามพระราชดำริและทอดพระเนตรกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน อาทิ การจัดการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ โครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย กิจกรรมห้องสมุด กิจกรรมสวนสมุนไพร กิจกรรมอนุรักษ์ดินและน้ำ กิจกรรมการส่งเสริมวิชาชีพ และโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โอกาสนี้ พระราชทานพระราชวโรกาสให้ผู้แทนบริษัท หัวเว่ยเทคโนโลยี (ประเทศไทย) จำกัด ฝ้ฯ กราบบังคมทูลรายงานการจัดกิจกรรมการศึกษาด้วยเทคโนโลยี พร้อมทั้งน้อมเกล้าฯ ถวายรถดีเจิลเพื่อการศึกษา รวมทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ IT สำหรับห้องเรียนอัจฉริยะ

วันพุธที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๗ เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรการดำเนินงานโครงการทหารพันธุ์ดีของกองพลทหารราบที่ ๒ และกองกำลังสุรนารี ณ หน่วยเฉพาะกิจ กรมทหารพรานที่ ๒๖ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งได้น้อมนำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติส่งเสริมกำลังพลให้ปลูกพืชผักปลอดภัยและนำประสบการณ์ไปประกอบอาชีพเกษตรกรรม ในวันนี้ มีพระราชดำรัสความสรุปว่า เรื่องการทำเกษตร ต้องอาศัยความรู้ และหลักการที่พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย สอนกันมา ประกอบกับนำความรู้สมัยใหม่จากผู้เชี่ยวชาญช่วยเสริมและแก้ปัญหาจะทำให้การดำเนินงานสำเร็จดี ต่อสู้กับความยากจนให้พออยู่พอกินได้ จากนั้น พระราชทานถุงยังชีพแก่ผู้แทนทหารและตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ป้องกันชายแดน

ในช่วงบ่าย เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรกิจกรรมโครงการทหารพันธุ์ดี “ชุมชนเบิกบาน อาหารปลอดภัย” โรงเรียนบ้านราษฎร์รักแดน อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๒๖ ได้ขยายผลการดำเนินโครงการสู่โรงเรียน ปัจจุบันปรากฏผลอย่างเป็นรูปธรรมสามารถปลูกผักปลอดภัยเพื่อบริโภคภายในโรงเรียนได้อย่างเพียงพอ และนำไปขายตลาดนัดชุมชน ให้ชาวบ้านได้รับโอกาสสดคุณภาพดี ในราคาที่ย่อมเยา โอกาสนี้ พระราชทานเมล็ดพันธุ์ผักและไก่ประดู่หางดำ เพื่อให้โรงเรียนนำไปเลี้ยงขยายพันธุ์เป็นอาหารสำหรับนักเรียนและชุมชนต่อไป 🐔

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จฯ ไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ
ในพื้นที่จังหวัดสงขลา จังหวัดยะลา
และจังหวัดนราธิวาส
ระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๖ กันยายน ๒๕๖๗

วันจันทร์ที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๗ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงติดตามการดำเนินงาน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนพลตำรวจเอกสมศักดิ์ แขวงโสภา (บ้านทุ่งสบายใจ) อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา โอกาสนี้ ทรงเปิดแพคเกจบายชื่อโรงเรียน ซึ่งเดิมชื่อ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านทุ่งสบายใจ เปิดทำการ

สอนในระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ปัจจุบันมีนักเรียนจำนวน ๘๙ คน ครูและบุคลากรทางการศึกษารวม ๒๐ คน จากนั้น ทอดพระเนตรการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน และการดำเนินงานโครงการตามพระราชดำริ อาทิ การจักสานโคจรด้วยใบมะพร้าวสำหรับห่อผลไม้เพื่อไม่ให้แมลงมารบกวนผลผลิต กิจกรรมสหกรณ์นักเรียน การทำเครื่องแกงตำมือจากผักสวนครัว และผลผลิตทางการเกษตร และผลิตภัณฑ์ของชุมชน

วันอังคารที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๗ เสด็จฯ ไปยัง ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา โอกาสนี้ พระราชทานเกียรติบัตร และเข็มที่ระลึกแก่ผู้ที่มีผลงานดีเด่นของจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน ๑๐ กลุ่ม พร้อมทั้งถวายเกียรติบัตรและเข็มที่ระลึกแก่ พระสงฆ์ จำนวน ๓ รูป พระราชทานเกียรติบัตรและเข็มที่ระลึก แก่ผู้ที่มีผลงานดีเด่นของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปี ๒๕๖๖ รวม ๔๒ คน พระราชทานเกียรติบัตรแก่นักเรียนในโครงการ ประกวดการทำเกษตร “ทุนวรเกษตรเมธี” จำนวน ๑๐ คน และครูผู้ดูแลเด็กผู้รับรางวัลสุดยอดสื่อสร้างสรรค์นวัตกรรม การเรียนรู้เพื่อเด็กประถมวัยชายแดนใต้ ประจำปี ๒๕๖๗ จำนวน ๓ คน จากนั้น ทรงรับฟังรายงานผลการดำเนินงาน โครงการ “ครัวโรงเรียน สู่ ครัวบ้าน” อันเนื่องมาจาก พระราชดำริ และโครงการ “เก้าอี้ สุขใจ ร้อยรักสู่ครอบครัว” อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และทอดพระเนตรนิทรรศการ ผลงานของ ศอ.บต.

วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๗ เสด็จฯ ไปทรงติดตามการดำเนินงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน พลเอกนวล-คุณหญิงบานชื่น จันทรตรี อำเภอสบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อปี ๒๕๕๓ เปิดทำการสอนในระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ปัจจุบันมีนักเรียน จำนวน ๑๔๔ คน ครูและบุคลากรทางการศึกษารวม ๑๕ คน ได้ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริ มาตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและขยายการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ชุมชน โอกาสนี้ ทอดพระเนตรการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน พร้อมทั้งทอดพระเนตรผลผลิตทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์ของชุมชน ต่อจากนั้น ทรงเยี่ยมหน่วยแพทย์พระราชทาน และหน่วยทันตกรรมพระราชทาน ที่ออกหน่วยไปให้บริการประชาชนในพื้นที่

ช่วงบ่าย เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทราย อำเภอสบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ๒๕๖๖ ปัจจุบันมีนักเรียน จำนวน ๑๕๐ คน ครูและบุคลากรทางการศึกษารวม ๑๕ คน ในการนี้ ทรงติดตามการแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง พร้อมทั้งทอดพระเนตรกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน จากนั้น เสด็จฯ ไปยังอาคารพิกุลนก ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส ทอดพระเนตรสินค้าโอท็อป ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โอกาสนี้ ทรงอุดหนุนผลิตภัณฑ์โอท็อป เพื่อเป็นกำลังใจแก่กลุ่มแม่บ้านและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรนิทรรศการ
ในงาน Sustainability Expo 2024

วันอังคารที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรนิทรรศการภายในงาน “Sustainability Expo 2024” ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพมหานคร โดยมีนายสุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา นางสุพร ตรินรินทร์ เลขาธิการ กปร. พร้อมด้วยคณะผู้จัดงาน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ฝ้าฯ รับเสด็จ

โอกาสนี้ ทอดพระเนตรการจัดนิทรรศการภายในงาน Sustainability Expo 2024 (SX 2024) มหกรรมด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ ๕ ภายใต้แนวคิด “พอเพียง ยั่งยืน เพื่อโลก” (Sufficiency for Sustainability) ซึ่งน้อมนำพระปฐมบรมราชโองการตามพระราชปณิธานในการสืบสาน รักษา ต่อยอด ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาเป็นแนวทางในการจัดงานสู่เป้าหมายความยั่งยืนของโลก โดยมีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ร่วมจัดนิทรรศการและกิจกรรม ในระหว่างวันที่ ๒๗ กันยายน - ๖ ตุลาคม ๒๕๖๗ สำหรับในปีนี้ สำนักงาน กปร. ร่วมจัดแสดงนิทรรศการผลสำเร็จจากการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ในรูปแบบของนิทรรศการและแบบจำลอง พร้อมทั้งนำเสนอผลิตภัณฑ์จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และศูนย์สาขา ที่ได้รับการจัดตั้งมาตรฐาน ออย. ซึ่งเกิดจากความร่วมมือระหว่างสำนักงาน กปร. และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) เพื่อพัฒนามาตรฐานและขยายโอกาสทางการตลาดให้แก่เกษตรกรเครือข่ายขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั่วประเทศ โดยปัจจุบันมีผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐาน ออย. แล้วกว่า ๙๐ รายการ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ทรงนำคณะกรรมการรางวัลนานาชาติ
มูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดลฯ
ทัศนศึกษาโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ
จังหวัดนครศรีธรรมราช

วันอังคารที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๗ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปยังโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ทรงนำคณะกรรมการรางวัลนานาชาติ มูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดลฯ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ไปทัศนศึกษาโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ ซึ่งเป็นศูนย์สาขาของศูนย์ศึกษาพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมีนางสุพร ตรีนรินทร์ เลขาธิการ กปร. และเจ้าหน้าที่ ฝ้าฯ รับเสด็จ

ในการนี้ ทรงรับฟังสรุปผลการดำเนินงานและทอดพระเนตรกิจกรรมต่าง ๆ ภายในพื้นที่โครงการ อาทิ แปลงเกษตรผสมผสาน แปลงส้มโอทับทิมสยาม ศูนย์ผลิตและส่งเสริมพันธุ์สัตว์พระราชทานปากพนัง แปลงพันธุ์ข้าวพื้นเมือง โรงแปรรูปถ่านจากผลไม้ แปลงทดลองการใช้น้ำ การเลี้ยงปลาตุ๊กลาพันธ์ การเลี้ยงไก่พื้นเมืองอารมณ์ดี นครศรีธรรมราช พันธุ์ศรีวิชัย การสาธิตการทำขนมลา การสาธิตทำน้ำตาลต้นจาก ฯลฯ

ก่อนเสด็จกลับ ทรงนำคณะฯ เยี่ยมชมประตูระบายน้ำอุทกวิภาชประสิทธิ์ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานพระราชดำริให้กรมชลประทานพิจารณาก่อสร้างขึ้น เพื่อป้องกันน้ำทะเลไม่ไหลย้อนเข้าไปในแม่น้ำปากพนัง และระบายน้ำหลากสู่ทะเลในช่วงฤดูฝน ช่วยบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ รวมถึงส่งน้ำให้ราษฎรใช้ทำการเกษตรครอบคลุมพื้นที่กว่า ๔๘๐,๐๐๐ ไร่ ซึ่งความสามารถในการแยกน้ำจืดน้ำเค็มได้สำเร็จ ทำให้มีการบริหารจัดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในลุ่มน้ำปากพนังอย่างสมดุล เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน สมดังความหมายของชื่อ “ประตูระบายน้ำอุทกวิภาชประสิทธิ์” อันหมายถึง “ประตูระบายน้ำที่ประสบความสำเร็จในการแยกน้ำ”

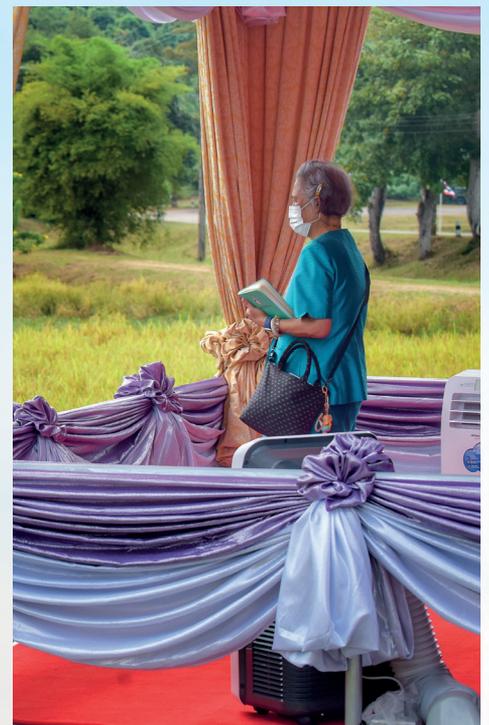
สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ทอดพระเนตรการดำเนินงานของสำนักวิชาเกษตรนวัต
จังหวัดระยอง

วันอังคารที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรความก้าวหน้า การดำเนินงานของสำนักวิชาเกษตรนวัต สถาบันเทคโนโลยี จิตรลดา อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง ซึ่งเป็นสถานที่เรียนรู้ และฝึกปฏิบัติด้านเกษตรกรรมสมัยใหม่ หรือ Smart Farmer จัดการศึกษาตามแนวพระราชดำริ “เรียนคู่งาน งานคู่เรียน” เพื่อพัฒนาทักษะและปลูกฝังความเป็นจิตรลดาให้แก่ผู้เรียน ผลิตบัณฑิตด้านเทคโนโลยีการเกษตร ช่วยขับเคลื่อนอุตสาหกรรม การเกษตรและสร้างนวัตกรรมภาคเศรษฐกิจและการเกษตร ของประเทศ ปัจจุบันจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับ ปวส. และระดับ ปวช. มีนักเรียนและนักศึกษา รวมทั้งสิ้น ๔๓ คน

ต่อมา เสด็จฯ ไปยัง “สวนจันอินทร์” อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง ทอดพระเนตรการดำเนินงานของเกษตรกร ต้นแบบจากศูนย์เรียนรู้เกษตรนวัต โดยนายเดือน จันอินทร์ อายุ ๗๔ ปี เกษตรกรเจ้าของสวน ซึ่งได้ไปเรียนรู้การปลูกผัก ในระบบโรงเรือนจากศูนย์เรียนรู้เกษตรนวัต เมื่อปี ๒๕๖๖ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการใช้ระบบ การปลูกผักในโรงเรือนอัจฉริยะ จึงนำมาประยุกต์กับแปลงผัก ปลอดสารเคมีของตนเองบนพื้นที่ ๔ ไร่ ทำให้มีรายได้เฉลี่ย ๓๐,๐๐๐ - ๗๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน ปัจจุบันได้ขยายผล องค์ความรู้สู่ระดับอำเภอและระดับจังหวัด และเป็น “เกษตรกร ตัวอย่าง” ที่สามารถปลูกผักด้วยหลัก “การบริหารจัดการตาม บริบทพื้นที่ ไม่ใช่สารเคมี มีรายได้ตลอดปี คุณภาพชีวิตดี และยั่งยืน” 🍌

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี

ทอดพระเนตรการเกี่ยวข้าว ณ โรงเรียนนายร้อย
พระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก

วันศุกร์ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปยังแปลงสาธิตการเกษตรที่ ๕ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก ทรงติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริด้านการเกษตรในพื้นที่จังหวัดนครนายก และทอดพระเนตรการเกี่ยวข้าวในแปลงสาธิตการเกษตร โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า สำหรับข้าวที่เก็บเกี่ยวในครั้งนี้ คือ ข้าวพันธุ์ กข ๙๗ (หอมรังสิต) เป็นพันธุ์ข้าวเจ้า มีลักษณะนุ่ม กลิ่นหอม ไม่วีต่อแสง สามารถปลูกได้ทั้งในฤดูนาปีและนาปรัง มีอายุเก็บเกี่ยวสั้นประมาณ ๑๐๖ วัน โดยวิธีหว่านน้ำตม ค่อนข้างต้านทานต่อโรคไหม้ ให้ผลผลิตเฉลี่ย ๗๓๗ กิโลกรัมต่อไร่

จากนั้น ทอดพระเนตรนิทรรศการการเกษตร และทรงเยี่ยมกลุ่มยุวเกษตรกรของโรงเรียนวัดโยธีราษฎร์ศรัทธาราม ซึ่งได้น้อมนำพระราชดำริมาจัดทำโครงการ “ดินดี ผักดี สุขภาพดี ชีวิตมีสุข” เป็นการส่งเสริมให้โรงเรียนทำการเกษตรเพื่อนำผลผลิตไปประกอบอาหารกลางวันให้นักเรียน

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ทรงเปิดการประชุมนานาชาติด้านสิ่งแวดล้อม
ครั้งที่ ๔

วันอังคารที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปยัง ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพมหานคร ทรงเปิดการประชุมนานาชาติด้านสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ ๔ (The 4th International Conference on Environment, Livelihood and Services 2024 (The 4th ICELS 2024)) ในหัวข้อ “การพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อปกป้องการเปลี่ยนแปลงของโลก” จัดโดยโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ยอันเนื่อง

มาจากพระราชดำริ มูลนิธิชัยพัฒนา คณะสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และเครือข่ายสิ่งแวดล้อม ในระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ โดยมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และผู้แทนองค์กรชั้นนำจากประเทศต่าง ๆ เข้าร่วมงาน นอกจากนี้ ยังเป็นเวทีให้นักวิจัยและนักศึกษา ได้แสดงผลงานวิจัยและสร้างเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อม

โอกาสนี้ ทรงแสดงปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “Sustainable Development through the Initiatives of the Chaipattana Foundation : Safeguarding Against Global Changes” จากนั้น ทรงฟังปาฐกถาพิเศษ ในหัวข้อ “Sustainable Development for Global Change Protection with UNESCO Overview” โดย Dr. Zhao Yuchi และทอดพระเนตรนิทรรศการอิเล็กทรอนิกส์ หัวข้อ “นวัตกรรมด้านความยั่งยืนจากเครือข่ายสิ่งแวดล้อม”

“สืบสาน รักษา ต่อยอด” ขับเคลื่อนสู่ดอกผลที่ยั่งยืน

สุทธิภา ขนาธิปกรณ์
กองแผนงานและยุทธศาสตร์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชปณิธาน แน่วแน่ที่จะสืบสาน รักษา และต่อยอด แนวพระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่จะทำให้ประเทศไทยมั่นคงและประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถสร้างทางเลือก การพัฒนาให้แก่ประชาชน พัฒนาประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้า และเกิดประโยชน์อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น โดยเมื่อ วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒ มีพระปฐมบรมราชโองการในวันบรมราชาภิเษก ความว่า “เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอด และครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป” ซึ่งมีพระราชประสงค์ที่จะสืบสาน รักษา และต่อยอด โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ครอบคลุม “ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ” ตั้งแต่การพัฒนาด้านแหล่งน้ำ ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ

สำนักงาน กปร. จึงได้น้อมนำพระบรมราโชบาย ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “สืบสาน รักษา ต่อยอด” มาเชื่อมโยงต่อยอดกับโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ภายใต้คณะกรรมการ ติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ ปัจจุบันมีโครงการต่อยอดโครงการอันเนื่อง มาจากพระราชดำริรวมจำนวน ๒๒ โครงการ กระจาย อยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย สามารถช่วยให้ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เกิดความมั่นคง ทั้งทางด้านอาชีพ รายได้ และเข้าถึงโอกาสทางสังคม อย่างเท่าเทียมในทุกมิติ ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง

โครงการต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

จำนวน ๒๒ โครงการ (ณ เดือนธันวาคม ๒๕๖๗)

ภาคเหนือ ๔ โครงการ

- โครงการต่อยอดโครงการปรับปรุงคลองผันน้ำร่องสัก และโครงการก่อสร้างฝายร่องห้วยพร้อมระบบส่งน้ำ จังหวัดพะเยา
- โครงการส่งเสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนากลุ่มอาชีพประชาชนในพื้นที่โครงการฝายแม่อางบ้านน้ำล้อม จังหวัดลำปาง
- โครงการอนุรักษ์ต้นน้ำและส่งเสริมกลุ่มผู้ใช้น้ำ ในพื้นที่โครงการฝายนาม่วงพร้อมระบบส่งน้ำ จังหวัดลำปาง
- โครงการอนุรักษ์ต้นน้ำและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนบนบริเวณโครงการประตุน้ำแม่ปูกาพร้อมระบบส่งน้ำ จังหวัดเชียงใหม่

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๓ โครงการ

- โครงการต่อยอดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรในพื้นที่รับประโยชน์จากโครงการพัฒนาแหล่งน้ำสองฝั่งลำน้ำชี ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ ขอนแก่น และร้อยเอ็ด
- โครงการปรับปรุงอ่างเก็บน้ำบึงโพงหลงและพัฒนาอาชีพประชาชนบ้านดอนกลาง จังหวัดบึงกาฬ
- โครงการพัฒนาเครื่องจักรต้นน้ำและส่งเสริมองค์ความรู้การเกษตรประชาชนในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยตาจู จังหวัดศรีสะเกษ

ภาคกลาง ๖ โครงการ

- โครงการต่อยอดบริเวณพื้นที่โครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการทำเกษตรผสมผสาน) จังหวัดลพบุรี
- โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศต้นน้ำและพัฒนาอาชีพในพื้นที่โครงการอ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดา จังหวัดปราจีนบุรี
- โครงการฟื้นฟูนิเวศต้นน้ำและพัฒนาอาชีพในพื้นที่โครงการอ่างเก็บน้ำคลองหลวงรัชชโลทร จังหวัดลพบุรี
- โครงการฟื้นฟูนิเวศต้นน้ำและพัฒนาอาชีพในพื้นที่โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยยาง ๑ จังหวัดสุพรรณบุรี
- โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำและพัฒนาอาชีพบนบริเวณโครงการฝายทดน้ำบ้านหนองแดง จังหวัดกาญจนบุรี
- โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำและส่งเสริมอาชีพในพื้นที่โครงการแก้มลิงห้วยยางแพรกทวารพร้อมอาคารประกอบและระบบส่งน้ำ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ภาคใต้ ๙ โครงการ

- โครงการต่อยอดโครงการอาคารอัดน้ำบ้านเนินทองพร้อมระบบส่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดระนอง
- โครงการส่งเสริมอาชีพและพัฒนาผลิตภัณฑ์แก่ราษฎรในโครงการพัฒนาพื้นที่กุ่มเขสิรา จังหวัดปัตตานี
- โครงการอนุรักษ์ต้นน้ำและส่งเสริมศูนย์เรียนรู้โครงการอ่างเก็บน้ำท่าบอน ๑ จังหวัดนครศรีธรรมราช
- โครงการส่งเสริมองค์ความรู้กลุ่มผู้ใช้น้ำและศูนย์เรียนรู้โครงการแก้ไขปัญหาคาการขาดแคลนน้ำทำการเกษตรของหมู่บ้านทะเลปิง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- โครงการปรับปรุงพื้นที่เก็บน้ำโครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่และสร้างอาชีพประชาชน จังหวัดชุมพร
- โครงการอนุรักษ์ต้นน้ำและส่งเสริมอาชีพการเกษตรในพื้นที่โครงการอาคารอัดน้ำบ้านคลองหินดำพร้อมระบบส่งน้ำ จังหวัดชุมพร
- โครงการอนุรักษ์ต้นน้ำและส่งเสริมอาชีพในพื้นที่โครงการฝายไอรยาเด๊ะ จังหวัดนราธิวาส
- โครงการอนุรักษ์ต้นน้ำและเพิ่มประสิทธิภาพระบบชลประทานในการพัฒนาอาชีพในบริเวณโครงการฝายคลองสิพัง จังหวัดตรัง
- โครงการอนุรักษ์ต้นน้ำและส่งเสริมอาชีพในพื้นที่โครงการอาคารอัดน้ำบ้านนาแซะพร้อมระบบส่งน้ำ จังหวัดชุมพร

“เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อประชาชน ทั้งในระดับต้นน้ำ กลางน้ำ ตลอดจนปลายน้ำ ประชาชน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น”

การดำเนินโครงการต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อประชาชน ทั้งในระดับต้นน้ำ กลางน้ำ ตลอดจนปลายน้ำ ประชาชน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนมีโครงการฯ ได้รับการส่งเสริมอาชีพจากการฝึกอบรม พัฒนาองค์ความรู้ต่าง ๆ ทำให้มีทางเลือกในการประกอบอาชีพที่หลากหลาย สามารถสร้างโอกาสให้สอดคล้องกับลักษณะทางภูมิสังคมของชุมชน ส่งผลให้ประชาชนมีอัตราส่วนรายได้ต่อครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้น จากการมีปริมาณน้ำที่เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค และสำหรับใช้ในการเกษตร รวมทั้งเกิดความพึงพอใจในเรื่องของคุณภาพน้ำที่นำมาใช้ ประโยชน์ที่มีระดับคุณภาพน้ำที่ดีขึ้น ภายใต้หลักแนวคิดการมีส่วนร่วม หรือเกิดเครือข่ายในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไปพร้อมกับส่งเสริมระบบวนเกษตรให้คนสามารถอยู่ร่วมกับป่า ได้อย่างยั่งยืนมากที่สุด สามารถนำทรัพยากรธรรมชาติ มาพัฒนาให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชน โดยได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการพัฒนาโครงการ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และพึ่งพาตนเอง ได้อย่างยั่งยืน

ในระยะต่อไป การดำเนินโครงการต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ยังคงมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน และให้ความสำคัญกับการพัฒนาพื้นที่ปลายน้ำ โดยให้ประชาชนสามารถเข้าถึง ทรัพยากร และปัจจัยการผลิตได้มากขึ้น จากการพัฒนาแหล่งน้ำ ให้เกิดประสิทธิภาพและมีศักยภาพ ครอบคลุมพื้นที่รับประโยชน์ นอกจากนี้ ยังคงให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการทำเกษตรที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม ปรับเปลี่ยนรูปแบบการปลูกพืชจากพืชไร่ เป็นการปลูกพืชเชิงเศรษฐกิจ หรือพืชที่มีมูลค่าสูง สอดรับกับระบบนิเวศในพื้นที่ และต่อยอดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีการสร้างมูลค่าเพิ่ม พร้อมทั้งมีช่องทางในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทั้งในชุมชนและนอกชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรสามารถจำหน่ายสินค้า ได้มากขึ้น ประชาชนได้รับรายได้กลับสู่ชุมชนจนเกิดความเข้มแข็ง ส่งผลให้เกิดการพัฒนาชุมชนครอบคลุมทุกมิติทั้งชุมชน ประชาชน และสิ่งแวดล้อมให้มีความยั่งยืน

สร้างдох สร้างองค์ความรู้

สืบสานการอนุรักษ์ดินและน้ำ ตามแนวพระราชดำริ

นางพรรณ โกศลศักดิ์
กองกิจกรรมพิเศษและวิเทศสัมพันธ์

ในการประชุมหล้าแปงนานาชาติ ครั้งที่ ๗ ซึ่งจัดขึ้น ณ จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ ๒๙ พฤษภาคม - ๑ มิถุนายน ๒๕๖๖ นักวิชาการและผู้ปฏิบัติงานหล้าแปงของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความรู้กัน และได้พบว่า มีผู้ปฏิบัติงาน “หน้าใหม่” หลายคนเลยทีเดียว

ดังนั้น เพื่อเป็นการสืบสานแนวพระราชดำริด้านการใช้ประโยชน์จากหล้าแปงในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามพระราชปณิธานและตามหลักวิชาการ สำนักงาน กปร. โดยกองกิจกรรมพิเศษและวิเทศสัมพันธ์ จึงได้จัดโครงการ “ครูหวนแปง” รุ่นที่ ๑/๒๕๖๗ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพผู้ปฏิบัติงานโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หล้าแปงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ระหว่างวันที่ ๑๔ -

๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๗ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขยายพันธุ์ การปลูก การดูแลรักษา และการใช้ประโยชน์จากหล้าแปงอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดให้แก่เกษตรกร นักเรียน และประชาชนทั่วไป ได้อย่างชัดเจน รวมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องในรูปแบบต่าง ๆ โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านหล้าแปง ดำเนินการฝึกอบรมที่เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องระบบนิเวศวิทยาของหล้าแปง ความสำคัญและประโยชน์จากการใช้หล้าแปง การขยายพันธุ์

การปลูก และการดูแลรักษา และใช้หญ้าแฝกให้เกิดประโยชน์ ในพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ชลประทาน พื้นที่ทางหลวง พื้นที่ป่าไม้ และการรักษาสภาพแวดล้อม รวมถึงการเก็บข้อมูล ทางวิชาการของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโต ของหญ้าแฝก

ในการนี้ มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับหญ้าแฝก ตามแนวพระราชดำริ จำนวน ๖๐ คน จาก ๑๙ หน่วยงาน ได้แก่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร ศูนย์ศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดราชบุรี กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมชลประทาน กรมทางหลวง กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กรมปศุสัตว์ กรมประมง หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมทั้งหมดได้ถูกจัดเข้ากลุ่มจำนวน ๖ กลุ่ม กลุ่มละ ๑๐ คน โดยมีเจ้าหน้าที่ กปร. เป็นพี่เลี้ยงกลุ่มละ ๒ คน ซึ่งผู้เขียนได้รับมอบหมายให้อยู่ประจำกลุ่มที่ ๔ ทั้งนี้ ได้รับเกียรติจาก นายวิกรม คัยนันท์ รองเลขาธิการ กปร. เปิดการอบรมฯ และมอบประกาศนียบัตรให้แก่ผู้สำเร็จการอบรมทุกคน

รูปแบบการฝึกอบรม ประกอบด้วย

๑) ภาคทฤษฎี ณ โรงแรมเซ็นทารา ริเวอร์ไซด์ เชียงใหม่ ประกอบด้วยการบรรยายพิเศษจากวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหญ้าแฝกในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

- ◆ การบรรยายพิเศษหัวข้อ “พระราชดำริและประวัติความเป็นมาของหญ้าแฝก ในประเทศไทยและนานาชาติ แนวโน้มในอนาคต” โดย ดร.วีระชัย ณ นคร ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหญ้าแฝก
- ◆ การบรรยายหัวข้อ “การขยายพันธุ์ และการดูแลรักษาหญ้าแฝก” โดย ดร.พิทยากร ลิ้มทอง ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหญ้าแฝก
- ◆ การบรรยายหัวข้อ “เทคนิคการนำเสนอ และการเป็นวิทยากร” โดย ผศ. ดร.ฉวีตาทานต์ พัยคฆา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- ◆ การบรรยายหัวข้อ “เทคนิคและรูปแบบในพื้นที่เกษตรกรรม” โดย รศ.ฉลองชัย แบบประเสริฐ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหญ้าแฝก
- ◆ การบรรยายหัวข้อ “เทคนิคและรูปแบบในพื้นที่ลาดชัน” โดย นายลลิต สวัสดิ์มงคล นักธรณีวิทยาเชี่ยวชาญ กรมทางหลวง

- ◆ การบรรยายหัวข้อ “ระบบบริหารและติดตามโครงการปลูกหญ้าแฝก (Vetiver Grass Tracking : VGT)” โดย นางสาวกมลภา วัฒนประพัฒน์ ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนา การใช้ประโยชน์หญ้าแฝกในการจัดการดิน กรมพัฒนาที่ดิน

๒) ภาคปฏิบัติ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอต๋อยสะเท็ด จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

ฐานที่ ๒ การปลูกหญ้าแฝกเพื่อ
สิ่งแวดล้อม (แหล่งน้ำ) – กลุ่มที่ ๒

๒.๑) การฝึกปฏิบัติการเพาะกล้าหญ้าแฝก

๒.๒) การฝึกแก้ไขปัญหามาจากพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่มีลักษณะ
แตกต่างกัน โดยแต่ละกลุ่มได้ฝึกปฏิบัติฐานการเรียนรู้ กลุ่มละ ๑ ฐาน
รวมทั้งสิ้น ๖ ฐาน ประกอบด้วย

ฐานที่ ๓ การปลูกหญ้าแฝกร่วมกับ
ไม้ผล – กลุ่มที่ ๓

ฐานที่ ๑ การปลูกหญ้าแฝกตามแนวลาดชัน (ไหล่ถนน) – กลุ่มที่ ๑

ฐานที่ ๔ การปลูกหญ้าแฝกบริเวณ
ร่องน้ำ - กลุ่มที่ ๔

ฐานที่ ๕ การปลูกหญ้าแฝกบริเวณ
ร่องน้ำในพื้นที่ป่าไม้ - กลุ่มที่ ๕

ฐานที่ ๖ แปรรวบรวบสายพันธุ์และ
แปรรูปผลิตภัณฑ์ - กลุ่มที่ ๖

ในการอบรมภาคปฏิบัตินี้ เปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้แบบ
“พี่สอนน้อง” ในการหาวิธีแก้ปัญหาในพื้นที่ร่วมกันว่าควรปลูกหญ้าแฝก
ในรูปแบบใดจึงจะเหมาะสมในการแก้ปัญหาในพื้นที่นั้น ๆ จากนั้น วิทยากร
ที่ได้บรรยายในภาคทฤษฎีได้เดินทางเวียนไปยังฐานต่าง ๆ เพื่อให้คำแนะนำ
ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับประสบการณ์จริงในการใช้ประโยชน์จาก
หญ้าแฝก

ปิดท้ายด้วยการนำเสนอการใช้หญ้าแฝกในการแก้ปัญหาของ
แต่ละกลุ่ม ซึ่งทุกกลุ่มมีความตั้งใจและทุ่มเทเป็นอย่างมาก พร้อมรับ
ข้อเสนอแนะจากวิทยากร

การอบรมในครั้งนี้ นอกจากผู้เข้ารับการอบรมจะได้รับความรู้เรื่อง
แนวพระราชดำริในการอนุรักษ์ดินและน้ำ หลักวิชาการที่ถูกต้องในการใช้
ประโยชน์หญ้าแฝก และประสบการณ์จริงในการแก้ปัญหาในพื้นที่จริงแล้ว
“ครูหญ้าแฝก” ยังทำความรู้จักกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน อันเป็นการสร้างเครือข่าย
การพัฒนาที่ไม่มีที่สิ้นสุดและยั่งยืนตลอดไป

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอยกบทกลอนตอนหนึ่งที่ รศ.ฉลองชัย แบบประเสริฐ
ได้ประพันธ์ไว้เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๙ และได้นำมาเผยแพร่
ในการบรรยายภาคทฤษฎี ดังนี้

แถวแฝกช่วย กักกั้นดิน ไม่ไหลสริน
ความอุดม สมบูรณ์ดิน ไม่จากไป
ปลูกพืชไร่ พืชสวน ล้วนงอกงาม
ชาวสยาม ยิ้มร่าเพราะ พระภูมิินทร์

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พระบรมมหาราชวงศ์รัตนโกสินทร์ (๓)

รองศาสตราจารย์ ดร.ศานติ ภัคดีคำ
รองเลขาธิการราชบัณฑิตยสภา

ธงช้าง

- ธงช้างเผือกในวงจักรสีขาวบนพื้นแดง ที่ใช้สำหรับเรือหลวงสมัยรัชกาลที่ ๒

ที่มา: เพจพิพิธภัณฑ์ธงชาติไทย facebook.com/thai.national.flag.museum

โปรดให้ตั้งเมืองกลันตันเป็นประเทศราช

เมืองกลันตันเดิมเป็นเมืองขึ้นเมืองตรังกานู ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๓๕๗ พระยากลันตัน (หลวงมหะหมัด) เกิดวิวาทบาดหมางกับพระยาตรังกานู (อมัด) จึงมีใบบอกเข้ามายังพระยาวิเศษภักดี (จิ่ง) ผู้ว่าราชการเมืองสงขลา จะขอถวายต้นไม้ทองเงินขึ้นตรงต่อกรุงเทพฯ

พระยาสงขลาไม่ยอม พระยากลันตันจึงบอกเข้ามายังพระยานครศรีธรรมราช (น้อย) พระยานครศรีธรรมราชรับธุระพระยากลันตันบอกเข้ามายังกรุงเทพฯ

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จึงโปรดให้เมืองกลันตันเป็นเมืองประเทศราชขึ้นต่อกรุงเทพฯ อยู่ในบังคับบัญชาเมืองนครศรีธรรมราช

ตั้งแต่นั้นเมืองนครศรีธรรมราชจึงได้ว่ากล่าวเมืองไทรบุรีกับเมืองกลันตัน ส่วนเมืองสงขลาคงได้ว่ากล่าวเมืองตรังกานูกับเมืองปัตตานี ซึ่งแยกเป็น ๗ หัวเมือง

เดิมประเทศไทยในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ใช้ธงพื้นแดงเป็นธงสำหรับชาติไทยในการติดต่อกับนานาประเทศ แต่ในรัชกาลที่ ๒ นี้ ได้ช้างเผือกเอก ๓ ช้าง พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยจึงโปรดให้ทำรูปช้างสีขาวอยู่กลางวงจักรติดในธงพื้นแดง ซึ่งชักในเรือกำปั่นหลวงที่แต่งไปค้าขายยังนานาประเทศ เป็นเหตุที่ทำให้ไทยใช้ธงช้างเป็นธงสำหรับชาติไทยนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

กรมพระราชวังบวรมหาเสนาณูรักษ์สวรรคต

เมื่อเดือน ๘ ปี พ.ศ. ๒๓๖๐ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระราชวังบวรมหาเสนาณูรักษ์ ประชวรเป็นพระยอตตรงพระที่นั่งทับให้ผ้าพระยอตนั้นกลับกลายเป็นบาดพิษพระอาการมาก พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเสด็จขึ้นไปเยี่ยมพระประชวรทุกวันมิได้ขาด พระอาการกรมพระราชวังบวรฯทรุดหนักลง จึงเสด็จขึ้นไปประทับแรมพยาบาลอยู่ในพระราชวังบวรสถานมงคล

ครั้นถึงวันพุธ เดือน ๘ ขึ้น ๓ ค่ำ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระราชวังบวรมหาเสนาณูรักษ์ เสด็จสู่สวรรคต ณ พระที่นั่งวายุสถานอมเรศร์ พระชนมพรรษาได้ ๓๗ ปี เสด็จดำรงอยู่ในที่พระมหาอุปราชาได้ ๗ ปี กับ ๑๑ เดือน

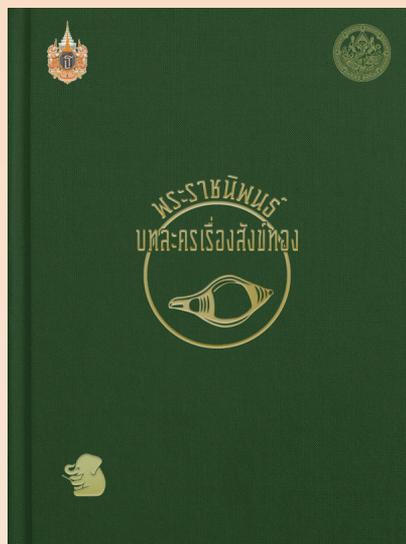
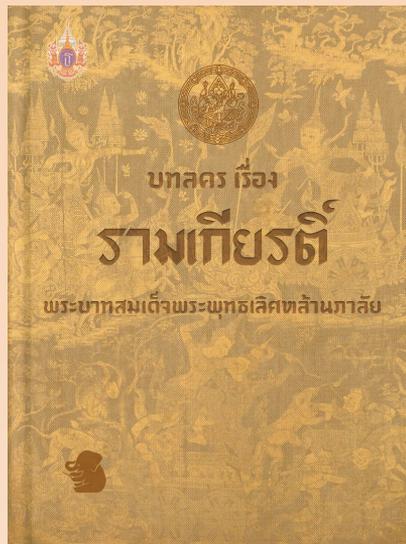
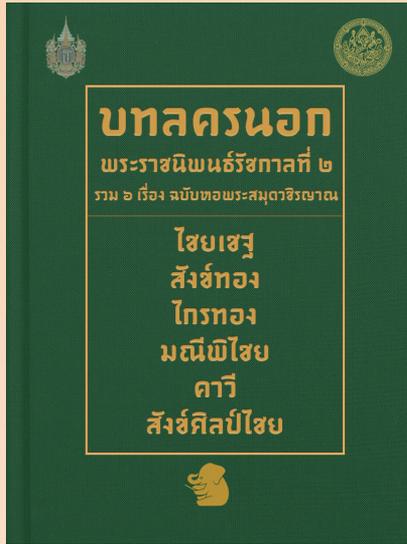
- สวนขวาที่จัดแสดงภายในเมืองโบราณ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งได้รับผาติกรรมมาจากวัดไผ่เงินโชตนาราม กรุงเทพฯ อันเป็นสิ่งปลูกสร้างที่ถูกรื้อมาจากสวนขวาในพระบรมมหาราชวัง
ที่มา: พิพิธภัณฑ์เมืองโบราณ muangboranmuseum.com

โปรดเกล้าฯ ให้สร้างสวนขวา

ต่อมาพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงพระราชดำริว่า พระราชวังหลวงครั้งกรุงศรีอยุธยา มีสวนและสระแก้วเป็นที่สำหรับประพาสสำราญพระราชอิริยาบถภายในพระราชวัง พระบรมมหาราชวังที่ได้สร้างขึ้นในกรุงรัตนโกสินทร์นี้ ในสมัยรัชกาลที่ ๑ ได้ทรงสร้างสวนสำหรับประพาสภายในพระราชวัง เรียกว่า สวนขวา

แต่สวนขวาซึ่งสร้างในรัชกาลที่ ๑ นั้น มีเพียงชุดสระและปลูกพระตำหนักทองที่ประทับในสระ กับมีพลับพลาที่เสวยอยู่ริมปากอ่างแก้ว หน้าเขาก่อด้วยพองน้ำ นอกจากนี้ยังไม่ได้สร้างสวนสระให้เป็นที่ประพาสเหมือนพระราชวังครั้งกรุงศรีอยุธยา

ครั้นเมื่อได้ขยายเขตพระบรมมหาราชวังมีที่ว่าง พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงพระราชดำริว่า ช่างฝีมือดีมีมากขึ้นแล้ว สมควรจะสร้างสวนขวาในพระบรมมหาราชวังให้งดงามบริบูรณ์ได้ ทรงหาหรือพระราชดำรินี้กับพระราชวงศานุวงศ์และเสนาบดี ก็เห็นชอบโดยพระราชบริหาร พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จึงโปรดให้พระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ เป็นแม่กองจัดการสร้างสวนขวา และให้พระราชวงศานุวงศ์ ข้าราชการที่มีกำลังและความสามารถ ช่วยกันรับหน้าที่ในการก่อสร้างสวนขวาจนสำเร็จสมบูรณ์

● หนังสือพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ซึ่งเผยแพร่ทางออนไลน์ โดยห้องสมุดดิจิทัลวัชรญาณ
ที่มา: ห้องสมุดดิจิทัลวัชรญาณ vajirayana.org และ facebook.com/read.vajirayana

ยุคทองของวรรณกรรมและนาฏศิลป์

แม้ว่าพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชจะโปรดเกล้าฯ ให้มีการฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงวรรณคดีและนาฏศิลป์แล้วก็ตาม แต่การนาฏศิลป์ในสมัยรัชกาลที่ ๑ ไม่ได้ฝึกหัดกวัดขັນมากนัก ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๒ จึงโปรดให้มีการฝึกหัดวิธีรำ จึงมีการกวัดขັນจนเป็นแบบอย่างของละครรำสมัยกรุงรัตนโกสินทร์สืบมา

ส่วนบทละครนั้น ปรากฏหลักฐานว่า พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงเป็นกวีที่ปรากฏมาตั้งแต่

ในรัชกาลที่ ๑ ว่าได้ทรงรับหน้าที่ในหมู่กวีในราชสำนัก มีพระราชนิพนธ์ปรากฏอยู่ในวรรณคดีสมัยนั้นหลายเรื่อง

ครั้นมาในรัชกาลที่ ๒ เมื่อฝึกหัดวิธีรำและการเล่นละครได้ดีแล้ว ปรากฏว่าบทละครที่แต่งครั้งรัชกาลที่ ๑ ไม่ได้แต่งเข้ากัับวิธีรำ เล่นละครก็ยืดยาว รำได้ไม่สะดวก พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยจึงทรงพระราชนิพนธ์บทละครชิ้นใหม่ ๘ เรื่อง แบ่งเป็น บทละครในจำนวน ๓ เรื่อง และบทละครนอกจำนวน ๕ เรื่อง ได้แก่

- การฝึกหัดนาฏศิลป์แก่เยาวชน และการแสดงโขน ณ อุทยานพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม แสดงให้เห็นถึงความพยายามของคนรุ่นหลังในการสืบสานพระราชปณิธานให้คงอยู่ โดยจะมีการจัดงานใหญ่ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ซึ่งสอดคล้องกับการกำหนดให้วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ วันคล้ายวันพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เป็นวันศิลปินแห่งชาติ

ที่มา: เพจอุทยาน ร.๒ facebook.com/kingrama2samutsongkram และเพจสำนักการสังคีต กรมศิลปากร

๑. บทละครเรื่อง **อิเหนา** ทรงพระราชนิพนธ์แต่ต้นจนจบ รวม ๔๕ เล่มสมุดไทย

๒. บทละครเรื่อง **รามเกียรติ์** ตั้งแต่ตอนหนุมาณ ถวายแหวน จนทศกัณฐ์ล้มตอนหนึ่ง ตั้งแต่ฆ่าสีดา จนอภิเษก ไกรลาส อีกตอนหนึ่ง รวม ๓๓ เล่มสมุดไทย

๓. บทละครเรื่อง **อุณรุฑ**

๔. บทละครนอกเรื่อง **ไชยเชษฐ** ตั้งแต่พระไชยเชษฐไปตามช้าง จนพระไชยเชษฐกับนางสุวิญชาคืนดีกัน รวม ๓ เล่มสมุดไทย

๕. บทละครนอกเรื่อง **มณีพิชัย** ตั้งแต่ตอนงูขบ นางจันทร์ จนพระมณีพิชัยออกไปอยู่กับพราหมณ์ที่ศาลา รวม ๑ เล่มสมุดไทย

๖. บทละครนอกเรื่อง **คาวี** ตั้งแต่ท้าวสันนุราชได้ผอบผม จนถึงคาวีฆ่าไวยทัต รวม ๔ เล่มสมุดไทย

๗. บทละครนอกเรื่อง **สังข์ทอง** ตั้งแต่นางพันธุรัตได้พระสังข์มาเลี้ยง จนท้าวยศวิมลกับพระสังข์กลับจากเมืองสามล รวม ๗ เล่มสมุดไทย

๘. บทละครนอกเรื่อง **ไกรทอง** ตั้งแต่ไกรทองอยู่ในถ้ำชาละวัน จนกลับตามนางวิมาลาลงไปในถ้ำ รวม ๒ เล่มสมุดไทย

กล่าวกันว่า เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงพระราชนิพนธ์บทละครแล้ว จะพระราชทานไปให้เจ้าฟ้า กรมหลวงพิทักษมนตรี คิดวิธีรำทำบท เมื่อบทใด

ราชัดข้อ ต้องปรับบทพระราชนิพนธ์เข้าหาวิธีรำก็มี ด้วยเหตุนี้บทละครพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๒ จึงเล่นละครได้ดี

นอกจากนี้ยังปรากฏบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเรื่องอื่นๆ ด้วย เช่น บทเห่ชมเครื่องควาหวาน เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน บทพากย์รามเกียรติ์ เป็นต้น

การค้าและการติดต่อกับชาติตะวันตกสมัยรัชกาลที่ ๒

๑. การติดต่อกับโปรตุเกส

ในรัชกาลที่ ๒ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงเห็นประโยชน์ในการแต่งเรือไปค้าขายต่างประเทศ ในเวลานั้นมีเรือหลวง เรือสำเภาเจ้านายข้าราชการ และเรือพ่อค้าที่ไปค้าขายยังต่างประเทศ ทางตะวันตกไปค้าขายจนถึงอินเดีย ทางใต้ลงไปค้าขายจนถึงเมืองชวา ทางตะวันออกไปค้าขายจนถึงเมืองจีน

ต่อมาเรือกำปั่นหลวงชื่อเรือมалаพระนคร มีหลวงสุรสาครเป็นนายเรือ ออกไปค้าขายถึงเมืองหมาเก๊า ซึ่งโปรตุเกสได้ไว้จากจีน โปรตุเกสเจ้าเมืองหมาเก๊าจัดเป็นธรรมาภิบาลเลี้ยงดูเรือไทยโดยทางไมตรี และช่วยให้ค้าขายได้โดยสะดวก เมื่อเรือมалаพระนครกลับเข้ามากรุงเทพฯ เจ้าเมืองหมาเก๊าแต่งตั้งให้ กาลส มั่นแวนด์ ลิลัวร์ เป็นทูตคุมเครื่องบรรณาการเข้ามาถวายขอเจริญทางพระราชไมตรี

กาลสเดินทางมาด้วยเรือกำปั่นชื่ออียันเต ถึงปากน้ำเจ้าพระยา ผู้รักษาเมืองสมุทรปราการบอกเข้ามาให้กราบบังคมทูลฯ ทรงพระราชดำริว่า เมื่อเรือไทยออกไปค้าขายถึงเมืองหมาเก๊า เขารับรองแสดงไมตรีเป็นอันดี เมื่อเขามา ก็สมควรที่จะรับรองตอบแทน นอกจากนี้ในเวลานั้นที่ในกรุงเทพฯ กำลังต้องการหาซื้อปืนไว้สำหรับรักษาพระนคร ทรงพระราชดำริเห็นว่าถ้ามีทางไมตรีไว้กับโปรตุเกส การซื้อหาปืนจะสะดวกขึ้น จึงโปรดให้อนุญาตให้เรือโปรตุเกสขึ้นมาถึงกรุงเทพฯ ให้ทอดสมออยู่ที่หน้าบ้านพระยาสุริยวงษ์มนตรี

- พระยาสุริยวงษ์มนตรี (ดิศ บุนนาค) ในสมัยรัชกาลที่ ๒ ผู้มีบทบาทสำคัญในการแผ่นดินช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๔ ได้เลื่อนเป็นสมเด็จพระยาบรมมหาประยูรวงศ์

ที่มา: วิกิพีเดีย th.wikipedia.org

- สถาปัตยกรรมอันงดงามของสถานเอกอัครราชทูตโปรตุเกสประจำประเทศไทย ตั้งโดดเด่นอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา นับเป็นสถานเอกอัครราชทูตที่เก่าแก่ที่สุดในกรุงเทพฯ และเป็นที่พักของกงสุลโปรตุเกสคนแรก คือ Carlos Manuel da Silveira หรือ นายกาลส

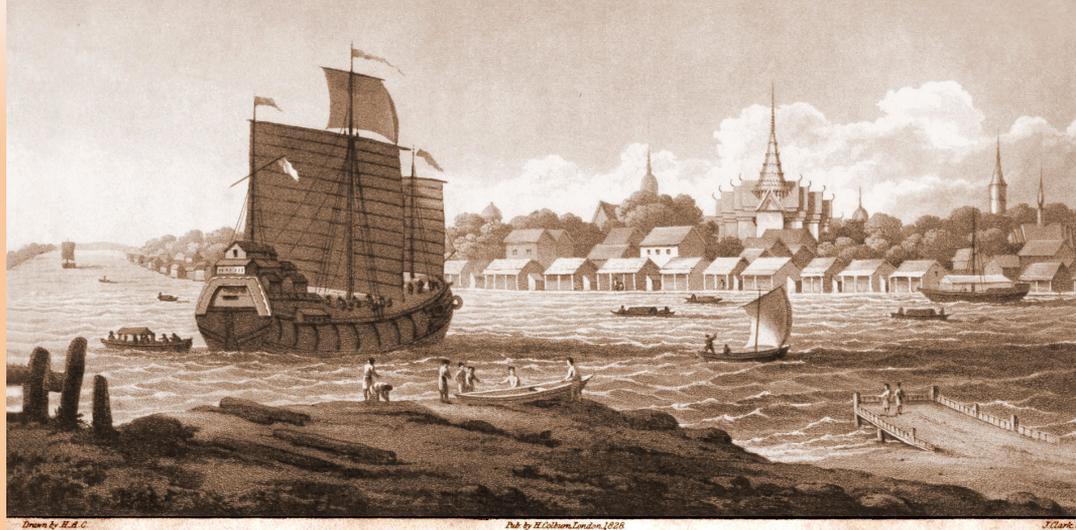
ที่มา: กรมศิลปากร finearts.go.th

กาลสเข้ามาครั้งนั้นถือหนังสือเจ้าเมืองหมาเก๊าเข้ามาถึงเสนาบดี และกล่าวว่าถ้าจะต้องพระราชประสงค์สิ่งใด ก็ให้สั่งกาลสออกไป จะได้จัดหาเข้ามาถวาย หนังสือเจ้าเมืองหมาเก๊าเมื่อมีความต่อไปว่า ขอให้เรือโปรตุเกสได้ไปมาค้าขายในกรุงเทพฯ โดยสะดวกตั้งแต่ก่อน เจ้าพนักงานนำความกราบบังคมทูลทรงทราบแล้ว จึงโปรดให้กาลสเข้าเฝ้าที่พระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน

ต่อมา พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยโปรดให้พระยาสุริยวงษ์มนตรีแต่งกำปั่นมาลาพระนครบรรทุกสินค้า ให้หลวงฤทธิสำแดงเป็นนายเรือ และถือหนังสือพระยาสุริยวงษ์มนตรีไปถึงเจ้าเมืองหมาเก๊าเป็นการตอบแทน และเพื่อจัดซื้ออาวุธปืนด้วย

ในปี พ.ศ. ๒๓๖๓ พระเจ้าแผ่นดินโปรตุเกสจึงให้เจ้าเมืองโค ร้างโครงการขอสัญญาทางพระราชไมตรีจะขอทำกับกรุงเทพฯ เป็นสัญญา ๒๓ ข้อ มอบให้กาลสเข้ามาอีก ขอให้กาลสเป็นกงสุลเยเนรล และขอพระราชทานที่ตั้งบ้านเรือนให้กาลสอยู่และให้ปกเสารังด้วย

เวลานั้นไทยต้องการอาวุธจากต่างประเทศ โปรตุเกสรับเป็นธุระในเรื่องนี้ได้สำเร็จ กาลสเองก็ได้เข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ จึงโปรดพระราชทานที่ให้กาลสอยู่ที่บ้านองเชียงสือแล้วทรงตั้งให้กาลสเป็นที่ หลวงอภัยพานิช พระราชทานเครื่องยศเหมือนขุนนางในกรุง แต่หนังสือสัญญานั้นโปรดให้เสนาบดีประชุมกันตรวจดูข้อสัญญา ข้อที่ไม่เห็นด้วยก็แก้ไขแล้วจึงเขียนเป็นอักษรไทยฉบับหนึ่ง อักษรโปรตุเกสฉบับหนึ่ง เรื่องความต้องกัน ประทับตราส่งออกไป

VIEW OF THE CITY OF BANGKOK.

• จอห์น ครอเฟิด (John Crawford) ทูตอังกฤษ และภาพมุมมองเมืองบางกอกของครอเฟิด จากหนังสือ *Journal of an embassy from the Governor-General of India to the Court of Siam and Cochin-China*

ที่มา: นิตยสารศิลปวัฒนธรรม silpa-mag.com

๒. ความสัมพันธ์กับอังกฤษ

ในปี พ.ศ. ๒๓๖๔ มาร์ควิส เฮสติงส์ ผู้สำเร็จราชการหัวเมืองอินเดียของอังกฤษ ให้เรสซิเดนต์อังกฤษที่เมืองสิงคโปร์ มีหนังสือเข้ามาถึงเสนาบดีว่า จะแต่งตั้งให้ **นายครอเฟิด** เป็นทูตเข้ามาเจริญทางพระราชไมตรี พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาสุริยวงษ์มนตรี (ดิศ บุนนาค) จางวางมหาดเล็ก เลื่อนขึ้นว่ากรมในตำแหน่งจตุสดมภ์ที่พระคลัง ให้ทันในการที่จะจัดรับรองและพูดจากับทูตอังกฤษที่จะเข้ามานั้น

สาเหตุที่อังกฤษให้ครอเฟิดเข้ามากรุงเทพฯ นั้น ด้วยต้องการให้มาพูดจาเรื่องเมืองไทรบุรีกับไทย ประสงค์จะขอให้พระยาไทรบุรีพ้นจากอำนาจเมืองนครศรีธรรมราช โดยถือว่าเมืองไทรบุรีเป็นประเทศราชอันอยู่ใกล้ชิดติดกับเขตแดนของอังกฤษ นอกจากนี้ ในการที่ครอเฟิดมาในคราวนั้น รัฐบาลอังกฤษที่อินเดียจัดให้มีพนักงานทำแผนที่และผู้อำนวยการภูมิศาสตร์มาด้วยในกองทัพเพื่อตรวจแผนที่ และศึกษาพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ต่าง ๆ รวมทั้งครอเฟิดจะต้องสืบสวนราชการงานต่าง ๆ ในประเทศไทยไปเสนอต่อรัฐบาลอังกฤษด้วย

ครอเฟิดทูตอังกฤษเข้ามาถึงปากน้ำเจ้าพระยาเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๖๕ ได้รับอนุญาตให้นำเรือกำปั่นขึ้นมาถึงกรุงเทพฯ มาจอดที่หน้าบ้านพระยาสุริยวงษ์มนตรี เมื่อครอเฟิดไปหาพระยาสุริยวงษ์มนตรีแล้ว ได้ไปเฝ้าพระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ ซึ่งทรงกำกับราชการกรมทำสวนอักษรสาส์น และเครื่องราชบรรณาการ ซึ่งมาร์ควิส เฮสติงส์ ให้ครอเฟิดคุมมาถวายนั้น พระยาพิพัฒน์โกษาและเจ้าพนักงานลงไปรับ

อย่างไรก็ตาม การเจรจาตกลงกันในครั้งนั้นไม่สำเร็จ ครอเฟิดเห็นการไม่สำเร็จดังประสงค์ รวมทั้งเกิดปัญหาขึ้นหลายอย่าง โดยเฉพาะเมื่อมีผู้นำความมาแจ้งแก่พระยาพระคลังว่า เมื่อเวลาครอเฟิดอยู่ในกรุงเทพฯ นั้น ให้เที่ยวหยั่งน้ำทำแผนที่ และพูดว่าเมืองอย่างกรุงเทพฯ นี้ ถ้าอังกฤษต้องการ ส่งเรือรบมาเพียงสองลำสามลำก็จะตีเอาได้ ทำให้ไทยเกิดขัดเคืองครอเฟิด แต่ก็ได้ทำอะไร โปรดให้จัดเครื่องบรรณาการพระราชทานตอบมาร์ควิส เฮสติงส์ เป็นสิ่งของต่าง ๆ มอบให้ครอเฟิดคุมออกไป ส่วนครอเฟิดเองได้พระราชทานน้ำตาลทรายหนัก ๓๐ หาบ ส่วนหนังสือตอบนั้น ให้พระยาจุฬาราชมนตรีทำหนังสือให้ครอเฟิดถือออกไป มีใจความแต่เพียงว่า อนุญาตให้พ่อค้าอังกฤษไปมาค้าขายตามอย่างธรรมเนียมบ้านเมืองเท่านั้น

ไข้ป่วงระบาด

ในเดือน ๗ ปี พ.ศ. ๒๓๖๓ อหิวาตกโรค หรือ ไข้ป่วงใหญ่ระบาด ปรากฏหลักฐานว่าไข้ป่วงใหญ่นั้นมาจากเมืองเกาะหมาก (ปีนัง) แล้วระบาดมาหัวเมืองฝ่ายตะวันตกติดต่อขึ้นมาจนถึงปากน้ำเจ้าพระยา ชาวเมืองสมุทรปราการตายลงจำนวนมาก ราษฎรพากันอพยพหนีไข้ป่วงขึ้นมากรุงเทพฯ บ้าง แยกย้ายไปหัวเมืองอื่นบ้าง

คนในกรุงเทพฯ ก็เป็นโรคไข้ป่วงใหญ่ คนตายทั้งชายทั้งหญิง ศพที่เอาไปทิ้งไว้ในป่าช้าและศาลาดินในวัดสระเกษ วัดบางลำพู วัดบพิตรพิมุข วัดปทุมคงคา และวัดอื่น ๆ

ถ่ายกันเหมือนกองฟืน ที่เผา也多กว่ามาก มีศพลอยในแม่น้ำ ลำคลองเคลื่อนกลาไปทุกแห่ง แม้แต่พระสงฆ์ก็หนีออก จากวัด ประชาชนก็หนีออกจากบ้าน ถนนหนทางก็ไม่มีคนเดิน ตลาดก็ไม่ได้มีการซื้อขายกัน ต่างคนต่างกินแต่ปลาแห้ง พริกกับเกลือเท่านั้น น้ำในแม่น้ำก็กินไม่ได้เนื่องจาก เต็มไปด้วยซากศพ

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยจึงมีรับสั่งให้ ตั้งพระราชพิธีอาพาธพินาศ ตามอย่างที่ได้เคยทำมาเมื่อ พ.ศ. ๒๓๕๔ ในวันจันทร์ เดือน ๗ ขึ้น ๑๐ ค่ำ ปี พ.ศ. ๒๓๖๓

- จิตรกรรมฝาผนังในพระวิหารหลวง วัดราชประดิษฐสถิต มหาสีมาราม แสดงถึงกิจกรรมทางสงฆ์และราชสำนักใน พระราชพิธีอาพาธพินาศ เมื่อครั้งเกิดอหิวาตกโรคระบาด ในรัชกาลที่ ๒

ที่มา: นิตยสารศิลปวัฒนธรรม silpa-mag.com

- สภาพโรงรักษาใช้ชั่วคราว เมื่อครั้งเกิดโรคระบาดในปี พ.ศ. ๒๔๓๑ ในสมัยรัชกาลที่ ๕ ก่อนที่จะมีการจัดตั้งโรงพยาบาลเป็นการถาวร ขึ้นเป็นแห่งแรก คือ โรงพยาบาลศิริราช และโรงเรียนศิริราชแพทยากร ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และได้พัฒนาเป็นรากฐานที่มั่นคงของการสาธารณสุขไทยจวบจนถึงปัจจุบัน

ที่มา: นิตยสารศิลปวัฒนธรรม silpa-mag.com และคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล si.mahidol.ac.th

พระราชานุกิจในรัชกาลที่ ๒

ในราชสำนักครั้งรัชกาลที่ ๒ ทรงประพฤติพระราชานุกิจ คล้ายกับเมื่อในสมัยรัชกาลที่ ๑ คือ

เวลาเช้า เสด็จออกท้องพระโรง เลี้ยงพระแล้วเสด็จ ออกขุนนาง ว่าราชการแผ่นดินในตอนเช้าในระหว่างนั้น เมื่อเสด็จขึ้นแล้วทรงการช่างต่าง ๆ

เวลาบ่าย ๕ โมง เสด็จออกทรงฟังรายงานการก่อสร้าง และราชการอื่น ๆ ทรงพระราชนิพนธ์บทกลอน

เวลาค่ำ ทรงสดับพระธรรมเทศนาในท้องพระโรง ๑ กัณฑ์ แล้วเสด็จออกที่พระที่นั่งสนามจันทร์ หรือใน ท้องพระโรง เบิกเจ้านายและข้าราชการเข้าเฝ้า ทรงปรึกษา ราชการอีกครั้งหนึ่ง จนเวลายามเศษจึงเสด็จขึ้น

โปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ เป็นแม่กองพิจารณาความฎีกาของราษฎร และ ทรงบัญชาการกรมพระตำรวจด้วย เพราะกรมพระตำรวจ มีหน้าที่รับและพิจารณาฎีกา กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ ทรงบัญชาการเรื่องความฎีกาสีทธิขาด คอยทรงสะสาง มีให้คั่งค้าง

- พระที่นั่งสนามจันทร์ ในพระบรมมหาราชวัง

ที่มา: วิกิพีเดีย th.wikipedia.org

- พระพุทธธรรมมิตรราชโลกธาตุดิลก ภายในวัดอรุณราชวราราม ซึ่ง ณ ฐานพระพุทธอาสน์เป็นที่ประดิษฐานพระบรมอัฐิของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

ที่มา: เพจวัดอรุณราชวราราม [facebook.com/watarunofficial](https://www.facebook.com/watarunofficial)

- พระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในวัดอรุณราชวราราม

ที่มา: วิกีพีเดีย th.wikipedia.org

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยสวรรคต

ในปี พ.ศ. ๒๓๖๗ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงพระประชวร มีพระอาการไข้มีนและเมื่อยพระองค์ จึงเรียกพระโอสถข้างที่ชื่อจรไนเพชร ซึ่งเคยเสวยมาแต่ก่อน นั้นมาเสวย ครั้นเสวยแล้วเกิดพระอาการไข้ร้อนเป็นกำลัง จึงรับสั่งเรียกพระโอสถชื่อว่าทิพโอสถ มาเสวยอีกขนานหนึ่ง แต่พระอาการไม่คลาย กลับเชื่อมซึ่มไป มิได้ตรัสสิ่งใด แพทย์หลวงประกอบพระโอสถถวาย ก็เสวยไม่ได้

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ประชวรอยู่ ๘ วัน ครั้นถึง วันพุธ เดือน ๘ แรม ๑๑ ค่ำ เวลาห้าค่ำแล้ว ๕ บาท ก็เสด็จสู่สวรรคต พระชนมายุได้ ๕๘ พรรษา เสด็จดำรงราชสมบัติอยู่ ๑๖ พรรษา 🙏

รองศาสตราจารย์ ดร.ศานติ ภัคดีคำ
รองเลขาธิการราชบัณฑิตยสภา
ผู้เรียบเรียง

ติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

วันหยุดพิเศษที่ ๑
๑ สิงหาคม ๒๕๖๗

องคมนตรีติดตามโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่จังหวัดลำปาง ระหว่างวันที่ ๑ - ๒ สิงหาคม ๒๕๖๗

นายพลการ สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ เดินทางไปติดตามผลการดำเนินงานโครงการฝายทุ่งโป่งพร้อมระบบส่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเกาะ จังหวัดลำปาง พร้อมรับฟังรายงานสรุปโครงการพัฒนาแหล่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานชลประทานที่ ๒ จากนั้น เดินทางไปตรวจเยี่ยมโครงการฝายทุ่งโป่งเตาพร้อมระบบส่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเกาะ จังหวัดลำปาง ซึ่งเริ่มดำเนินการเมื่อปี ๒๕๖๖ ปัจจุบันก่อสร้างแล้วเสร็จ สามารถส่งน้ำให้พื้นที่ได้ประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่

วันศุกร์ที่ ๒
๒ สิงหาคม ๒๕๖๗

นายพลการ สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ เดินทางไปติดตามผลการดำเนินงานและพบปะกลุ่มผู้ใช้น้ำโครงการอ่างเก็บน้ำแม่ต๋า (ตอนล่าง) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ซึ่งมีความจุ ๒.๕๔ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ชลประทานประมาณ ๕,๘๐๐ ไร่ และโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยแม่จอกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ขนาดความจุ ๕๕๔,๕๐๐ ลูกบาศก์เมตร พื้นที่ชลประทาน ๑,๐๐๐ ไร่

ติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

องคมนตรีประชุมติดตามการดำเนินงานของกรมฝนหลวงและการบินเกษตร

พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี ประธานกรรมการที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิฝนหลวง พร้อมด้วย นายจรัลธาดา กรรณสูต องคมนตรี รองประธานกรรมการฯ ร่วมประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิฝนหลวง ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ ณ ห้องประชุมเทวกุล กรมฝนหลวงและการบินเกษตร เพื่อติดตามผลการดำเนินงานต่าง ๆ อาทิ ผลการปฏิบัติการฝนหลวง ประจำปี ๒๕๖๗ ความร่วมมือด้านวิชาการฝนหลวงกับต่างประเทศ การจัดตั้งมูลนิธิฝนหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ความก้าวหน้าโครงการก่อสร้างและการขอใช้พื้นที่ศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวงและท่าอากาศยานในภูมิภาคต่าง ๆ รวมถึงรายงานข้อมูลสภาพอากาศและสถานการณ์น้ำปัจจุบัน และการบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูฝนปี ๒๕๖๗

นายกรัฐมนตรีเยี่ยมชมงานโครงการหลวง ๕๕

นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี ประธาน กปร. เยี่ยมชมงาน “โครงการหลวง ๕๕” ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑ - ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๗ ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ โอกาสนี้ รับชมสื่อวีดิทัศน์ผสมผสานแสดงดนตรีเฉลิมพระเกียรติ ชุด “The Royal Project Celebrations: Love For The Earth สัมผัสทุกไอรุ่น คุณความรักจากแผ่นดิน” และนิทรรศการ “๗๒ พรรษา ทศมหาราชฯ พระมหากษัตริย์แห่งแผ่นดิน” ร้านจำหน่ายของโครงการส่วนพระองค์ บริษัท ดอยคำผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด ร้านค้าของสถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของมูลนิธิโครงการหลวง

นายพลกร สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานกรรมการบริหาร โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นประธานเปิดงานนิทรรศการ “๔๕ ปี แห่งการพัฒนา ๗๒ พรรษามหามงคล” ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา ในวาระครบรอบ ๔๕ ปี การก่อตั้งศูนย์ฯ โดยมีหน่วยงานร่วม ๑๓ หน่วยงาน ร่วมนำผลงานจากแนวพระราชดำริมาจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลสำเร็จสู่ประชาชน ในระหว่างวันที่ ๘ - ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๗ อาทิ นิทรรศการสืบสานการพัฒนา ผลิตพืชก้าวหน้า เพิ่มมูลค่าผลผลิต นิทรรศการปลานิลของพ่อ การฝึกอบรมอาชีพพระยะสัน กิจกรรมการประกวดต่าง ๆ และการจำหน่ายผลผลิตจากเกษตรกรหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ

พลเอก เฉลิมชัย สิทธิสาท องคมนตรี ประธานอนุกรรมการบริหารจัดการกิจการน้ำพุร้อนสันกำแพง อำเภอแม่ออน ตามพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นประธานประชุมคณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ ณ ห้องประชุมกิจการน้ำพุร้อนสันกำแพงฯ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อรับทราบรายงานผลประกอบการปี ๒๕๖๗ แผนพัฒนากิจการ และรายงานผลการตรวจสอบกิจการภายใน รวมทั้งพิจารณาปรับปรุงระเบียบกองทุนสวัสดิการและปรับปรุงคำสั่งคณะทำงานตรวจสอบกิจการภายใน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและโปร่งใส เป็นต้นแบบในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ต่อไป

พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคใต้ พร้อมด้วย พลเอก เฉลิมชัย สิทธิสาท องคมนตรี รองประธานอนุกรรมการฯ เดินทางไปติดตามผลการดำเนินงานโครงการฝายคลองบางไสพร้อมระบบส่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา และโครงการฝายคลองพระแทวพร้อมระบบส่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต โดยรับฟังบรรยายสรุปผลการดำเนินงาน พร้อมทั้งพบปะราษฎรผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการ

นายพลอากาศ สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานกรรมการบริหารโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เดินทางไปยังศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส เปิดงาน “ชมศูนย์ศึกษา พัฒนาความรู้ ดูนิทรรศการ” ครั้งที่ ๒๕ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ จากนั้น เชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่กำลังพลผู้ปฏิบัติหน้าที่ ณ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส กองร้อยทหารพรานที่ ๔๘๑๖ อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส และบุคลากรทางการแพทย์ของโรงพยาบาลเจาะไอร้อง

นายพลการ สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานกรรมการบริหาร โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เชิงสิ่งของพระราชทานถวายแด่พระสงฆ์วัดโต๊ะโม๊ะ อำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส และเยี่ยมชมกิจกรรมของชุมชน นิคมสร้างตนเองสุคีริน จากนั้น เชิงสิ่งของพระราชทานถวายแด่พระสงฆ์วัดประชุมชลธารา อำเภอสุไหงปาตี จังหวัดนราธิวาส พร้อมทั้งพบปะผู้นำชุมชนไทยพุทธและไทยมุสลิม และเยี่ยมชมผลผลิตของฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ บ้านโคกโก ฟาร์มตัวอย่างฯ โคกไร่ใหญ่ และกลุ่มทำนาโคกเป็ด ซึ่งเป็นเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

องคมนตรีเป็นประธานมอบประกาศนียบัตรหลักสูตร บบร. ๑๒ และ PWR. ๑๑

นายจรัลธาดา กรรณสูต องคมนตรี และที่ปรึกษา กปร. เป็นประธานพิธีมอบประกาศนียบัตรและเข็มวิทย์ฐานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาอบรมหลักสูตรนักบริหารการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ (บบร.) รุ่นที่ ๑๒ และหลักสูตรนักพัฒนาตามแนวพระราชดำริ (พพร.) รุ่นที่ ๑๑ ภายใต้โครงการ RDPB Talk ประจำปี ๒๕๖๗ ณ โรงแรมปรีณซ์พาเลซ กรุงเทพฯ โอกาสนี้ องคมนตรีได้กล่าวให้โอวาทแก่ผู้สำเร็จการศึกษาทั้งสองหลักสูตร ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของเครือข่ายขับเคลื่อนการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ เพื่อสร้างความอยู่ดีมีสุขให้แก่คนไทยทุกภาคส่วน

องคมนตรีเยี่ยมชมผลงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ และเปิดการประชุมศูนย์ศึกษาสิญจร ปี ๒๕๖๗

นายพลการ สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานกรรมการบริหารโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และนายจรัสธาดา กรรณสูต องคมนตรี รองประธานกรรมการฯ เดินทางไปยังศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเยี่ยมชมนิทรรศการผลสำเร็จที่โดดเด่นของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง ๖ แห่ง และศูนย์เรียนรู้ พร้อมทั้งเป็นประธานการประชุมศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริสิญจร ปี ๒๕๖๗ โดยมีนางสุพร ตรีนรินทร์ เลขานุการ กปร. พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ และศูนย์สาขา เข้าร่วมทั้งสิ้น ๑๖๐ คน มีประเด็นการประชุมสำคัญ อาทิ สรุปร่วมงานขับเคลื่อนขยายผล การสำรวจและทบทวนสถานะศูนย์เรียนรู้ การยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

องคมนตรีตรวจเยี่ยมโครงการอ่างเก็บน้ำแม่เมยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดลำพูน

นายพลการ สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ เดินทางไปติดตามโครงการพัฒนาแหล่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่สำนักงานชลประทานที่ ๑ พร้อมทั้งเยี่ยมชมนิทรรศการด้านการส่งเสริมอาชีพ และพบปะราษฎร ณ โครงการอ่างเก็บน้ำแม่เมยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นโครงการที่เกิดขึ้นจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อปี ๒๕๒๘ ก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อปี ๒๕๔๔ โดยอ่างมีความจุ ๓.๖๐ ล้านลูกบาศก์เมตร สามารถส่งน้ำให้พื้นที่เพาะปลูกได้ประมาณ ๒,๕๐๐ ไร่

พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์ องคมนตรี เลขาธิการ และประธานกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง เป็นประธานการประชุมคณะกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง ครั้งที่ ๒/๒๕๖๗ ณ ห้องประชุมเทเวศร์ สำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ กรุงเทพฯ โดยมีพลเรือเอก พงษ์เทพ หนูเทพ องคมนตรี กรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง พร้อมด้วยคณะกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวงเข้าร่วมประชุม เพื่อรับทราบรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานประจำปี ๒๕๖๗ นอกจากนี้ ยังได้เห็นชอบการเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง และร่วมพิจารณาแนวทางการดำเนินงานของสถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง

นายพลอากาศ สุวรรณรัฐ องคมนตรี เดินทางไปยังอำเภอเบตง จังหวัดยะลา เพื่อเชิญสิ่งของพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี ไปมอบแก่กำลังพลกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๔๕ ราษฎรและอาสาสมัครในชุมชนบ้านบ่อน้ำร้อน จากนั้นเดินทางไปติดตามการดำเนินงานของกลุ่มขยายผลไม้ดอกฮาร์โต โครงการไม้ดอกเมืองหนาวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอฮาร์โต จังหวัดยะลา และพบปะราษฎรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ

นายพลการ สุวรรณรัฐ องคมนตรี เชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ราษฎรโครงการเพื่อชุมชนเข้มแข็งและร่วมเย็นบ้านสันติ ๒ ตามพระราชดำริสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร อำเภอฮาทโต จังหวัดยะลา และกำลังพลกองร้อยเฉพาะกิจรบพิเศษ บ้านสันติ ๑ อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา จากนั้น เดินทางไปยังศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) อำเภอเมืองยะลา เพื่อรับฟังบรรยายสรุปข้อมูลการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเดินทางไปสักการะพระประธานและกราบนมัสการเจ้าอาวาสวัดเวฬุวัน อำเภอเมืองยะลา พร้อมทั้งถวายถุพระราชทานแด่พระสงฆ์

องคมนตรีเป็นประธานประชุมติดตามสถานการณ์น้ำทั่วประเทศ

นายพลการ สุวรรณรัฐ องคมนตรี เป็นประธานการประชุมติดตามสถานการณ์น้ำและการบริหารจัดการน้ำปี ๒๕๖๗ ณ ศูนย์ปฏิบัติการน้ำอัจฉริยะ (SWOC) กรมชลประทาน กรุงเทพฯ โดยมี ศ. ดร.นฤมล ภิญโญสินวัฒน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงาน กปร. กรมอุตุนิยมวิทยา กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (GISTDA) และสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) เข้าร่วมประชุม เพื่อติดตามการคาดการณ์สภาพอากาศและประเมินสถานการณ์น้ำในภาพรวมทั้งรับฟังรายงานปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางทั่วประเทศ สถานการณ์อุทกภัยในภาคเหนือและแนวทางการให้ความช่วยเหลือ สถานการณ์น้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา และแผนการบริหารจัดการน้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วันอังคารที่
๒๔ กันยายน ๒๕๖๗

องคมนตรีประชุมคณะกรรมการอำนวยการโครงการตามพระราชประสงค์

พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี และ พลอากาศเอก จอม รุ่งสว่าง องคมนตรี ร่วมประชุมคณะกรรมการอำนวยการโครงการตามพระราชประสงค์หมู่บ้านสหกรณ์ห้วยสัตว์ใหญ่ ป่าเต็ง – ป่าละอู หุบกะพง ดอนขุนห้วย หนองพลับ - กลัดหลวง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์และจังหวัด เพชรบุรี ประจำปี ๒๕๖๗ ณ ห้องประชุมปรกรณ์ อังศุสิงห์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กรุงเทพฯ โดยมีคณะกรรมการฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการฯ รวมทั้งพิจารณาการตรวจสอบข้อมูลราษฎร ร่างแนวทางการบริหารจัดการที่ดิน และแนวทางการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เพื่อให้ราษฎรเข้าถึงสวัสดิการอย่างครอบคลุม และสามารถแก้ปัญหาด้านที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วันอังคารที่
๒๔ กันยายน ๒๕๖๗

องคมนตรีประชุมคณะกรรมการบริหารจัดการกิจการน้ำพุร้อนสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๗

พลเอก เฉลิมชัย สิทธิสาท องคมนตรี เป็นประธานการประชุมคณะกรรมการพัฒนากิจการน้ำพุร้อนสันกำแพงให้เป็นต้นแบบอย่างยั่งยืน ครั้งที่ ๒/๒๕๖๗ ณ ห้องประชุม ทำเนียบองคมนตรี กรุงเทพฯ โอกาสนี้ที่ประชุมได้รับทราบเกี่ยวกับพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ดำเนินการพัฒนากิจการน้ำพุร้อนสันกำแพง อำเภอแม่อน ตามพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ ตามแผนแม่บทการพัฒนา รวมทั้งร่วมกันพิจารณากรอบการดำเนินงานตามแผนแม่บท และมอบหมายหน่วยงานในการขับเคลื่อนการพัฒนาระยะที่ ๑ และการสนับสนุนขับเคลื่อนการดำเนินงานแบบบูรณาการของทุกภาคส่วน

วันพุธที่
๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๗

องคมนตรีติดตามโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ภาคกลาง ระหว่างวันที่ ๑๖ – ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๗

พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคกลาง และพลอากาศเอก จอม รุ่งสว่าง องคมนตรี รองประธานอนุกรรมการฯ เดินทางไปติดตามโครงการพัฒนาพื้นที่แก้มลิงหนองเจ็ดเส้นอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ ๓๐๐ ไร่ ความจุ ๑,๔๖๗,๒๐๐ ลูกบาศก์เมตร ช่วยบรรเทาปัญหาอุทกภัยซ้ำซากในอำเภอป่าโมก และเป็นแหล่งน้ำสนับสนุนการเพาะปลูกในฤดูแล้งประมาณ ๒,๕๘๐ ไร่ จากนั้น ไปตรวจเยี่ยมโครงการอ่างเก็บน้ำท่ากวายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ที่ก่อสร้างขึ้นเมื่อปี ๒๕๒๖ โดยตัวอ่างมีความจุ ๒๘๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร สามารถส่งน้ำให้พื้นที่ ๑,๐๐๐ ไร่ ราษฎรได้รับประโยชน์ ๑๒๐ ครัวเรือน

วันพฤหัสบดีที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๗

พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคกลาง และพลอากาศเอก จอม รุ่งสว่าง องคมนตรี รองประธานอนุกรรมการฯ ติดตามภาพรวมสถานการณ์น้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา ณ สำนักงานชลประทานที่ ๑๒ อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท พร้อมรับฟังรายงานการดำเนินโครงการโรงเรียนเกษตรกรในพระราชดำริ และเยี่ยมชมการระบายน้ำด้านท้ายเขื่อนเจ้าพระยา จากนั้นเดินทางไปยังโครงการคลองระบายน้ำบางบาล - บางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รับฟังบรรยายสรุปและเยี่ยมชมบริเวณพื้นที่โครงการฯ ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการก่อสร้าง เมื่อแล้วเสร็จจะช่วยลดปัญหาน้ำท่วมซึ่งในพื้นที่ตัวเมืองพระนครศรีอยุธยาและพื้นที่เจ้าพระยาตอนล่าง รวมทั้งเป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภคของราษฎร

วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๗

องคมนตรีติดตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เดินทางไปตรวจเยี่ยมโครงการถนนวงแหวนอุตสาหกรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นโครงการตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อปี ๒๕๔๓ เพื่อช่วยคลี่คลายปัญหาจราจรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวมทั้งเป็นเส้นทางขนส่งเชื่อมโยงย่านอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ จากนั้น เดินทางไปติดตามสถานการณ์น้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา ณ โครงการประตูระบายน้ำคลองลัดโพธิ์ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ดำเนินการก่อสร้างเมื่อปี ๒๕๓๘ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำและช่วยบรรเทาอุทกภัยบริเวณสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาตั้งแต่อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลงมาถึงจังหวัดสมุทรปราการ

พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคใต้ ตรวจเยี่ยมโครงการทำนบดินคลองบางพ่อตาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งก่อสร้างเมื่อปี ๒๕๕๓ มีความจุประมาณ ๓๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ราษฎรได้รับประโยชน์จำนวน ๑๙๓ ครัวเรือน พื้นที่การเกษตร ๗๗๒ ไร่ จากนั้น เดินทางไปติดตามโครงการอ่างเก็บน้ำคลองสี่สุกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กิจกรรมฝายบ้านดาววรรณ) อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็น ๑ ใน ๓ โครงการแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อช่วยเหลือราษฎรในระหว่างที่อ่างเก็บน้ำคลองสี่สุกฯ ยังอยู่ในขั้นตอนการออกแบบ ปัจจุบันกรมชลประทานได้ก่อสร้างฝายบ้านดาววรรณแล้วเสร็จ สามารถส่งน้ำให้พื้นที่ได้ ๖๗๐ ไร่ สำหรับอีก ๒ โครงการ คือ ฝายบ้านแสนสุข และฝายถ้ำน้ำลอด ยังอยู่ในระหว่างก่อสร้าง

พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี เดินทางไปยังโรงเรียนวัดหนองเสือ (เรืองวิทยานุกูล) อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม เพื่อร่วมประชุมและติดตามแนวทางการให้ความช่วยเหลือกรณีราษฎรบ้านหนองเสือขอพระราชทานโครงการขุดลอกและพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัยในฤดูฝนและขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง การนี้ ที่ประชุมพิจารณาเห็นควรให้ดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำของคลองหนองเสือ ก่อสร้างพังกันน้ำและปรับปรุงถนนคันคลองระบายน้ำเพื่อเพิ่มความสะดวกในการเดินทางสัญจรของราษฎร โดยส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจะได้เร่งจัดทำรายละเอียดการดำเนินการส่งไปยังสำนักงาน กปร. เพื่อกลั่นกรองและประมวลเรื่องนำเสนอตามขั้นตอนต่อไป

การประชุมคณะอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพื้นที่ภาคเหนือ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗

นายพลอากาศ สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ เป็นประธานการประชุมคณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ โดยมีนางสุพัตริ์นรินทร์ เลขานุการ กปร. พร้อมด้วยคณะอนุกรรมการฯ และที่ปรึกษา เข้าร่วมประชุม ณ อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กรุงเทพฯ และผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวาระการประชุมเพื่อทราบข้อมูลสรุปผลการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ การมอบสิ่งของพระราชทานในช่วงปี ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ และสรุปการดำเนินงานโครงการต่อยอดฯ จำนวน ๔ โครงการ นอกจากนี้ ยังได้พิจารณาผลการขับเคลื่อนโครงการฯ ที่อยู่ระหว่างดำเนินการและเตรียมความพร้อม จำนวน ๑๙ โครงการ รวมทั้งแผนการเดินทางลงพื้นที่ในปี ๒๕๖๘

องคมนตรีเปิดงานครบรอบ ๓๐ ปี ศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์ฯ จังหวัดศรีสะเกษ

นายพลอากาศ สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานกรรมการบริหารโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นประธานเปิดงานครบรอบ ๓๐ ปี การก่อตั้งศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ และเผยแพร่พระเกียรติคุณของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ผู้ทรงก่อตั้งศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์ฯ รวมทั้งเผยแพร่ผลสำเร็จทั้งในเรื่องดิน น้ำ ป่า และอาชีพ ซึ่งสามารถขยายผลสร้างประโยชน์สุขแก่ประชาชนในพื้นที่เป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม

นายพลการ สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ พร้อมคณะเชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ราษฎรและเจ้าหน้าที่ในโครงการพัฒนาพื้นที่ป่าชุมชนแม่กวางอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง หน่วยเฉพาะกิจแม่กวาง กองพันทหารปืนใหญ่ที่ ๗ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จากนั้น เดินทางไปติดตามการดำเนินงานโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยไร่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีพระราชดำริให้ดำเนินการเมื่อปี ๒๕๒๗ เพื่อจัดหาแหล่งน้ำเพิ่มเติมให้ราษฎรที่อพยพออกจากเขตน้ำท่วมของโครงการเขื่อนแม่กวางและพื้นที่ใกล้เคียง รวมทั้งเพื่อสนับสนุนโครงการศึกษาวิจัยของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

นายพลการ สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ พร้อมคณะเชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ราษฎรและผู้ปฏิบัติงานโครงการช่วยเหลือราษฎรบ้านทุ่งต้นจันทน์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลแม่ตื่น อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ จากนั้น เชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ราษฎรและผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ บ้านนาเกียน อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ พร้อมพบปะราษฎร และติดตามผลการดำเนินงานซึ่งเริ่มขึ้นเมื่อปี ๒๕๔๘ เพื่อฟื้นฟูสภาพป่าที่ถูกทำลาย ส่งเสริมด้านอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต และจ้างงานราษฎรเพื่อยกระดับรายได้ในครัวเรือน

นายพลการ สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ พร้อมด้วยคณะเชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ราษฎรและผู้ปฏิบัติงานโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตบ้านขุนวินอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ จากนั้น พบปะเยี่ยมราษฎร และติดตามการดำเนินงานโครงการฯ ซึ่งเกิดจากพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เมื่อปี ๒๕๔๓ เพื่อให้ความช่วยเหลือราษฎรในด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านการจัดการแหล่งน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคและทำการเกษตร ด้านการพัฒนาป่าไม้เพื่อให้ราษฎรได้อาศัยผลผลิตและใช้ประโยชน์จากการปลูกไม้เศรษฐกิจ และไม้ใช้สอย ส่งผลให้ปัจจุบันชุมชนบ้านขุนวินมีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้

องคมนตรีเปิดงาน ๔๒ ปี ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ สืบสาน รักษา ต่อยอด เพื่อพัฒนาชีวิตที่ยั่งยืน

นายพลการ สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานกรรมการบริหารโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นประธานเปิดงานวันครบรอบการก่อตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร “๔๒ ปี ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ สืบสาน รักษา ต่อยอด เพื่อพัฒนาชีวิตที่ยั่งยืน” เพื่อน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานตลอดระยะเวลา ๔๒ ปีโอกาสนี้ องคมนตรีได้กล่าวให้โอวาทและมอบแนวทางการดำเนินงาน พร้อมทั้งเยี่ยมชมกิจกรรมศึกษา สาธิต และพัฒนาในด้านต่าง ๆ อาทิ การเกษตรกรรม การปศุสัตว์ การปรับปรุงบำรุงดิน การประมง การสาธารณสุข การพัฒนาป่าไม้ และการส่งเสริมด้านหม่อนไหมและอุตสาหกรรมในครอบครัว

องคมนตรีตรวจเยี่ยมติดตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในเขตพื้นที่จังหวัดสุรินทร์

พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี เดินทางไปติดตามการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ต้นแบบตามแนวชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (วัดเขาศาลาตูลฐฐานะจาโร) อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เพื่ออนุรักษ์ป่าและพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงนิเวศ รวมทั้งเป็นต้นแบบการดูแลรักษาป่าไม้ในพื้นที่บริเวณแนวชายแดน โดยให้ชุมชนและหน่วยงานเครือข่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้เกิดความยั่งยืน

นายกรัฐมนตรีเยี่ยมชมศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ จังหวัดเชียงใหม่

นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เดินทางไปเยี่ยมชมการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีนางสุพร ตรินรินทร์ เลขาธิการ กปร. ร่วมต้อนรับ ทั้งนี้ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ เป็น ๑ ใน ๖ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาที่จัดตั้งขึ้นตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เพื่อให้เป็นสถานที่ศึกษาทดลองหาแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมในแต่ละภูมิภาค และนำต้นแบบของความสำเร็จมาจัดแสดงในลักษณะ “พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต” เพื่อให้เกษตรกรและผู้สนใจเข้ามาเรียนรู้แล้วนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ท้าวป่าแดง

ขับเคลื่อน

ความสุขของเกษตรกร

ตำบลป่าแดง อำเภอแก่งกระจาน
จังหวัดเพชรบุรี

นภัทร อทัยฉาย
กองประสานงานโครงการพื้นที่ ๕

แสงแดดยามบ่ายสอดทะลุแนวใบไม้ในสวนทุเรียนป่าแดง จังหวัดเพชรบุรี ช่วยให้สวนทุเรียนและแปลงเกษตรผสมผสานดูร่มรื่นขึ้นเพราะความเขียวชอุ่มด้วยน้ำจากสปริงเกอร์ และสิ่งที่ทำให้มองดูสดชื่นขึ้นไปอีกคือรอยยิ้มของเจ้าของสวนผลไม้ที่ออกมาต้อนรับแขกผู้มาเยือน ราวกับภาพสะท้อนความสุขของเกษตรกรคนหนึ่งที่มีต่อชีวิตหลังเกษียณได้ร่มเงาแห่งพระบารมี พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์

๑๐ มกราคม ๒๕๖๗ เป็นวันพิเศษอีกหนึ่งวันของ นายสมปอง พุ่มพวง ที่ผมขอเรียกท่านว่า “พี่สมปอง” เพราะเป็นวันที่ผลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคกลาง พร้อมด้วย พลอากาศเอก จอม รุ่งสว่าง องคมนตรี รองประธาน อนุกรรมการฯ และคณะอนุกรรมการฯ ที่ประกอบด้วย ข้าราชการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้เดินทางไปติดตาม การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ณ โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยป่าแดง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี และเยี่ยมเยียนบ้านของพี่สมปอง ในฐานะเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ อ่างเก็บน้ำห้วยป่าแดงฯ สำหรับทำการเกษตรอย่างเพียงพอ จนสามารถยังชีพด้วยวิถีเกษตรกรได้อย่างมั่นคง

องคมนตรี และคณะฯ ได้รับฟังการบรรยายสรุป จากพี่สมปองและเกษตรกรเครือข่ายที่มาให้การต้อนรับ เกี่ยวกับการทำแปลงเกษตรสวนทุเรียนเมืองเพชรฯ (ป่าเต็ง) ท่ามกลางความรุ่มร้อนของสวนทุเรียน นอกจากนี้ ยังมีให้บริการ

กาแปดจากกลุ่มทำกาแปเครือข่ายทางภาคใต้ องคมนตรี ยังได้ตัดแต่งบำรุงต้นทุเรียนในพื้นที่แปลงเกษตร ทำการ เปิดวาล์วน้ำสำหรับรดน้ำแปลงทุเรียนของนายสมปอง ซึ่งเป็นน้ำที่ต่อท่อมาจากอ่างเก็บน้ำห้วยป่าแดงฯ เพื่อเป็นขวัญ กำลังใจให้แก่พี่สมปองและเกษตรกรอีกด้วย จากนั้น ก็จับกาแป ชิมทุเรียน พุดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ พร้อมทั้ง รับฟังข้อเสนอนะขององคมนตรี ทำให้เกิดบรรยากาศอบอุ่น แบบเป็นกันเอง ไม่มีพิธีรีตองมากมาย สร้างความประทับใจ แก่เกษตรกรที่ร่วมให้การต้อนรับเป็นอย่างมาก

ปัจจุบันพี่สมปอง อายุ ๖๕ ปี ประกอบอาชีพ เป็นเกษตรกรชาวสวนในพื้นที่หมู่ที่ ๒ บ้านร่วมใจพัฒนา ตำบลป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี โดยเน้น การทำสวนผลไม้และพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ ได้แก่ สวนทุเรียน จำนวน ๑๒ ไร่ สวนยาง จำนวน ๒๐ ไร่ โดยใช้น้ำจากโครงการ อ่างเก็บน้ำห้วยป่าแดงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทำกิน ในที่ดินของภรรยาซึ่งเป็นสมาชิกโครงการหมู่บ้านสหกรณ์ ห้วยสัตว์ใหญ่ ป่าเต็ง - ป่าละอู จังหวัดประจวบคีรีขันธ์และ จังหวัดเพชรบุรี รุ่นที่ ๔ มีฐานะพออยู่พอกิน ไม่มีหนี้สิน ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายเป็นต้นแบบของเกษตรกรตัวอย่าง ที่ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง นอกจากนี้ ยังปฏิบัติหน้าที่

เป็นอาสาสมัครฝนหลวง คอยรายงานสภาพอากาศและ ปริมาณน้ำฝนในพื้นที่ตำบลป่าเต็ง เป็นที่ปรึกษากลุ่มผู้ใช้น้ำ หมู่ที่ ๒ ตำบลป่าเต็ง เพื่อดูแลรักษาอ่างเก็บน้ำห้วยป่าแดงฯ ที่สร้างเสร็จในปี ๒๕๓๓ เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ขนาดความจุ ๖๓๘,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ครอบคลุมพื้นที่เกษตร ประมาณ ๑,๒๐๐ ไร่ ตลอดจนให้คำแนะนำราษฎรรายอื่น ๆ สำหรับการทำธนาคารน้ำ การขุดบ่อน้ำตื้นและบริหารจัดการน้ำให้ในครัวเรือนมีใช้ตลอดทั้งปี

ย้อนเวลากลับไปในปี ๒๕๑๐ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่ จังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทำให้ทรง ทราบถึงความเดือดร้อนของราษฎรที่ไม่มีที่ดินทำกินและ ทำไร่เลื่อนลอย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หน่วยงาน ราชการจัดหาพื้นที่ว่างเปล่าในเขตจังหวัดเพชรบุรีและ

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นำมาจัดสรรให้ราษฎรทำกินในรูปแบบ สหกรณ์โดยไม่ให้กรรมสิทธิ์ แต่สามารถครอบครองได้ ชั่วลูกชั่วหลาน พร้อมทั้งมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปช่วยเหลือ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการทำเกษตรกรรม ในขณะนั้นมี กรมการเร่งรัดพัฒนาชนบท กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงาน รับผิดชอบ ซึ่งในช่วงปี ๒๕๓๐ - ๒๕๔๔ พี่สมปอง คือ หนึ่งในเจ้าหน้าที่โครงการหมู่บ้านสหกรณ์ห้วยสัตว์ใหญ่ ป่าเต็ง - ป่าละอู จังหวัดประจวบคีรีขันธ์และจังหวัดเพชรบุรี (ชื่อหน่วยงานในขณะนั้น) สังกัดกรมการเร่งรัดพัฒนาชนบท ทั้งยังเป็นผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่โครงการฯ โดยมีภรรยา เป็นสมาชิกโครงการฯ ซึ่งมีครอบครัวทำกินในพื้นที่รับช่วง ต่อกันมาตั้งแต่ปี ๒๕๑๐ ต่อมาในปี ๒๕๔๕ หลังการยุบ กรมการเร่งรัดพัฒนาชนบท พี่สมปองจึงได้ย้ายมาปฏิบัติงาน ณ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จนกระทั่งเกษียณ พี่สมปองและ

ครอบครัวมีความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ได้พระราชทานพระราชดำริให้จัดตั้งโครงการตามพระราชประสงค์ดังกล่าว ยังประโยชน์ให้แก่ราษฎรในพื้นที่ตำบลป่าเต็งและพื้นที่ใกล้เคียงให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิมมาก

ความประทับใจและสิ่งที่ถือเป็นเกียรติสูงสุดในชีวิตของพี่สมปองคือ การได้เข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๖ โดยเสด็จฯ เป็นการส่วนพระองค์ เพื่อทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่โครงการหมู่บ้านสหกรณ์ห้วยสัตว์ใหญ่ ป่าเต็ง - ป่าละอู จังหวัดประจวบคีรีขันธ์และจังหวัดเพชรบุรี ทอดพระเนตรผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎรในโครงการฯ และทรงมีพระราชปฏิสันถารกับราษฎรที่มาเฝ้าฯ รับเสด็จซึ่งพี่สมปองเล่าว่า “ได้เฝ้าฯ ใกล้ชิดกับพระองค์ท่านมาก ๆ” สิ่งเหล่านี้ได้เป็นแรงบันดาลใจให้พี่สมปองมีความตั้งใจในการสืบสานปณิธานต่าง ๆ ของในหลวงรัชกาลที่ ๙ โดยน้อมนำแนวพระราชดำริของพระองค์เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

พี่สมปองยังเล่าให้ฟังอีกว่า ปัจจุบันนี้งานสำคัญคือ การเป็นคณะทำงานจัดทำคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สินค้า “ทุเรียนเมืองเพชร” ซึ่งอยู่ระหว่างจัดทำคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สินค้า “ทุเรียนเมืองเพชร” (Geographical Indication : GI) ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๖ จังหวัดเพชรบุรี เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองทุเรียนเมืองเพชร (ป่าเต็ง) ป้องกันการนำชื่อเสียงไปแอบอ้างแหล่งผลิตโดยมิชอบ อาจทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดในแหล่งที่มา และให้ผู้ผลิตควบคุมรักษามาตรฐานของทุเรียนเมืองเพชร (ป่าเต็ง) ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาทุเรียนแปลงใหญ่ป่าเต็ง จัดทำ Good Agriculture Practices : GAP รับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร เพื่อการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการผลิตพืชให้ได้ผลผลิตที่ดี มีคุณภาพได้มาตรฐาน ปลอดภัยทั้งต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค

ทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๗ พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี ได้ให้เกียรติมาเป็นประธานเปิดงาน “ของดีตำบลป่าเต็ง อำเภอกำแพงกระเจาน จังหวัดเพชรบุรี”

องค์การบริหารส่วนตำบลป่าเต็ง ซึ่งมีการแสดงของเยาวชนในชุมชนป่าเต็ง นิทรรศการจากหน่วยงานต่าง ๆ โดยองคมนตรีได้เยี่ยมชมการตัดทุเรียนของกลุ่มสมาชิกทุเรียนแปลงใหญ่ตำบลป่าเต็ง และสวนทุเรียนของราษฎร พี่สมปองยังบอกด้วยว่า จากการที่องคมนตรีลงพื้นที่มาเยี่ยมแปลงเกษตรของตน ตลอดจนมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของราษฎรในตำบลป่าเต็ง ทำให้เกษตรกรในพื้นที่รายอื่น ๆ ได้รับแรงบันดาลใจ มีความสามัคคี และเกิดความมุ่งมั่นในการทำเกษตรอย่างยั่งยืนตามแนวพระราชดำริขึ้นมา ถือได้ว่าการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ช่วยสร้างความสุขให้แก่พี่สมปองและเกษตรกรชาวสวนในพื้นที่ตำบลป่าเต็งได้เป็นอย่างดี และแสดงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์แล้วว่าสถาบันพระมหากษัตริย์อยู่เคียงข้างประชาชนผ่านการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริโดยมีองคมนตรีเป็นประธานเพื่อความผาสุกของราษฎรในทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ 🇹🇹

ทรัพย์ในป่าพรุ

พลุทัย ชำนาญไพร
กองประชาสัมพันธ์

บริเวณลุ่มน้ำปากพริงของ
จังหวัดนครศรีธรรมราช มีป่าลักษณะ
พิเศษชื่อว่า ป่าพรุควนเครีง ขึ้น
ครอบคลุมพื้นที่ชุ่มน้ำมากกว่า ๑ แสนไร่
ทางฝั่งตะวันออกบริเวณรอยต่อ
ลุ่มน้ำปากพริงกับลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
มีขนาดกว้างใหญ่เป็นอันดับสอง
ของประเทศไทยรองจากป่าพรุโต๊ะแดง
จังหวัดนราธิวาส นอกจากนี้จะทำ
หน้าที่กักเก็บคาร์บอน (Carbon
sequestration) จากชั้นบรรยากาศ
แล้ว ป่าแห่งนี้ยังเป็นแหล่งอาศัย
ของพืชและสัตว์ อีกทั้งเป็นแนวกันชน
ช่วยลดผลกระทบจากพายุฝนและอุทกภัย
ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช
ได้อีกด้วย

ป่าพรุควนเคร็ง มีพืชท้องถิ่นที่ขึ้นตามธรรมชาติ เรียกว่า กระจูด เป็นพันธุ์ไม้จำพวกกก เจริญเติบโตในแหล่งน้ำ ธรรมชาติหรือในระบบนิเวศตามแนวชายฝั่งและบึงที่มีน้ำขัง ตลอดปี ลักษณะลำต้นเป็นทรงกระบอกยาวสีเขียวผิวเรียบ ด้านในกลวง ความสูงประมาณ ๑ - ๒ เมตรมีขนาดตั้งแต่ เท่ากำนัไม้ขีดไฟจนถึงขนาดเท่าแท่งดินสอขึ้นเป็นกอกลุ่ม พบมากในภาคตะวันออกและภาคใต้ และด้วยวิถีชาวบ้านที่ อาศัยอยู่ใกล้ป่าพรุ ซึ่งมักจะเห็นต้นกระจูดเจริญเติบโต เป็นจำนวนมาก จึงคิดค้นที่จะนำมาใช้ประโยชน์ โดยเริ่มจาก การนำมาสานเป็นหมวกหรือเสื่อเพื่อใช้งานในชีวิตประจำวัน ภายหลังมีการคิดดัดแปลงสร้างสรรค์ลวดลายใหม่ ๆ เพื่อความสวยงามคงทน และต่อยอดนำกระจูดมาสาน เป็นตะกร้าและกระเป๋าสร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านและชุมชน เป็นงานหัตถกรรมจากภูมิปัญญาชาวบ้านที่ได้รับความนิยม เป็นอย่างมากทั้งในและต่างประเทศ

“พระองค์เคยตรัสให้หน่วยงาน ต่าง ๆ ช่วยกันรักษาป่าพรุควนเคร็ง ไว้ให้ดี เพราะมีประโยชน์กับคนเคร็ง อีกทั้งยังเคยตรัสให้รักษาแหล่งน้ำ ในป่าพรุไว้ให้ดี ตรงนี้ผมยังจำได้ตลอด เป็นคำที่อยู่ในใจเพราะสิ่งที่พระองค์ ตรัสมีประโยชน์กับชุมชนจริง ๆ”

นายสนั่น คงแก้ว หัวหน้าศูนย์เรียนรู้หัตถกรรม กระจูดบ้านไสขนุน ตำบลเคร็ง อำเภอกะฉะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช กล่าวว่า เมื่อเริ่มมีโครงการพัฒนา พื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้มีหน่วยงาน เข้ามาให้คำแนะนำและช่วยสนับสนุนเรื่องต่าง ๆ รวมถึงการอนุรักษ์และ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากทรัพยากรธรรมชาติในป่าพรุ จึงทำให้คนในชุมชน มองเห็นคุณค่าของกระจูดบ้านเรา สิ่งนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้เลย ถ้าไม่มีในหลวงรัชกาลที่ ๙ ที่ทรงมองเห็นความสำคัญของป่าพรุควนเคร็ง

ปัจจุบันการทำผลิตภัณฑ์จากกระจูดได้กลายเป็นรายได้หลักอย่างหนึ่งของชุมชนบริเวณป่าพรุควนเคร็งไปแล้ว และหากใครได้ไปเยือนแถบถิ่นบ้านเคร็ง ก็จะได้เห็นเส้นกระจูดพอนใหญ่ ๆ วางเรียงรายอยู่หน้าบ้านเกือบทุกหลัง บ้างก็วางผึ่งแดดกลางลานโล่ง เห็นเด็กวัยรุ่นจนถึงคนชรา นั่งสานกระจูดเป็นรูปทรงต่าง ๆ เหมือนเป็นกิจวัตรประจำวันของชาวบ้าน นั่นเพราะที่นี่มีทรัพยากรในท้องถิ่นให้เก็บมาทำงานได้ทุกวัน เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยมีหลายหน่วยงานเข้ามาช่วยส่งเสริมการสร้างอาชีพ เกิดการรวมกลุ่มในชุมชน ช่วยกันสร้างสรรค์งานสานกระจูดให้เป็นข้าวของเครื่องใช้รูปแบบใหม่ที่ทันสมัย และใช้ประโยชน์ได้หลากหลายตามความต้องการของตลาด มีคำสั่งซื้อผ่านทางออนไลน์มาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีคนจากแถบทะเลน้อยและทะเลสาบสงขลาเดินทาง

มารับซื้อต้นกระจัดคุณภาพดีจากป่าพรุควนเคร็ง
เพื่อนำไปผลิตเครื่องจักสานอยู่เป็นประจำ จึงทำให้
ชาวบ้านมีรายรับไม่ขาดมือ

เพราะกระจัดเป็นพืชพันธุ์ท้องถิ่นที่ช่วยหล่อเลี้ยงชีวิต
คนเคร็งที่บ้านไสขนุน อำเภอชะอวด และชุมชน
ใกล้เคียงคนในพื้นที่จึงรักหวงแหนป่าพรุแห่งนี้
ยิ่งนัก และพยายามช่วยกันปกป้องรักษา
เหมือนเป็นการสืบสานปณิธานพ่อ
ของแผ่นดิน ที่ทรงมาช่วยพลิกฟื้นผืนดิน
ในลุ่มน้ำปากพนัง ให้อุดมสมบูรณ์
และสร้างอาชีพให้แก่คนในชุมชน
ในถิ่นฐานบ้านเกิด อันเปรียบเสมือน
แผ่นดินทองของชาวบ้านเคร็ง 🌿

ต๋อยอดพระราชดำริ สร้างสุขปวงประชาที่ชัยบาดาล

โชคชัย อุ๋นใจ

กองประชาสัมพันธ์

บทความนี้ ผู้เขียนจะนำเสนอวิถีชีวิตของชาวบ้านในพื้นที่อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีรายได้และมีอาหารบริโภคในครัวเรือนอย่างยั่งยืน ย้อนไปในปี ๒๕๕๑ การก่อสร้างเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์แล้วเสร็จ ส่งผลให้การบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักประสบผลสำเร็จ ต่อมาพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรมีพระราชดำริเพิ่มเติม “ให้กรมชลประทานพิจารณาเก็บกักน้ำตอนบนของลำน้ำสาขาแม่น้ำป่าสักไว้ให้มาก เพื่อใช้ด้านการเกษตรและป้องกันอุทกภัยเนื่องจากปริมาณน้ำเหนือเขื่อนป่าสักมีมากและพิจารณาจัดเก็บให้เหมาะสม” จึงเกิดโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บริเวณเหนือเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

แต่การก่อสร้างเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ มีพื้นที่ส่วนหนึ่งที่ราษฎรได้รับผลกระทบ ต้องย้ายถิ่นฐานออกจากที่อยู่อาศัยเดิม ราษฎรส่วนหนึ่งได้มาอาศัยพื้นที่ในตำบลชัยบาดาล อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่สูงเหนือเขื่อน จึงไม่สามารถนำน้ำไปใช้เพื่อการเกษตรและอุปโภค ส่งผลให้การเพาะปลูกพืชต้องอาศัยน้ำฝนธรรมชาติเพียงอย่างเดียว ทำให้ผลผลิตทางเกษตรไม่สมบูรณ์ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) จึงได้ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลพบุรี สำนักงานเกษตรจังหวัดลพบุรี สถานีพัฒนาที่ดินลพบุรี สำนักงานประมงจังหวัดลพบุรี สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักชลสิทธิ์ ร่วมกันดำเนินงาน “โครงการต๋อยอดบริเวณพื้นที่โครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” โดยน้อมนำพระบรมราโชบายในการ “สืบสาน รักษา ต๋อยอด” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และแนวพระราชดำริเป็นหลักในการดำเนินงานโครงการ มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเกษตรกร

• นายบุญฤทธิ์ โดมอับ

ผู้ใหญบ้าน หมู่ที่ ๒ ได้กล่าวว่า “ราษฎรย้ายขึ้นมาจาก
เขื่อนป่าสัก และไม่มีอาชีพ ไม่มีรายได้ ในหลวงทรงส่งหน่วยงาน
ราชการลงมาดูแลคัดกรองผู้ที่สนใจอยากเข้าร่วมโครงการ
ไปฝึกอบรม ไปดูงาน จากที่ไม่เคยทำ ก็เริ่มศึกษา หลายคนก็
เลี้ยงไก่ไข่ได้เป็นประโยชน์และอยากเข้าร่วมโครงการอีก”

ที่รับประโยชน์จากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำ
บ้านชัยบาดาลยุคใหม่ จำนวนกว่า ๑๖๐ ราย พื้นที่ดำเนินงาน
๒,๕๐๐ ไร่ ในตำบลชัยบาดาล อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี
และคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่อง
มาจากพระราชดำริ (กปร.) ได้สนับสนุนงบประมาณประจำปี
๒๕๖๖ เป็นจำนวน ๘๐๖,๒๗๕ บาท เพื่อให้คณะทำงาน
โครงการต่อยอดบริเวณพื้นที่โครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักฯ
จัดกิจกรรมฝึกอบรมเพิ่มองค์ความรู้และสนับสนุนปัจจัยการผลิต
เช่น กิจกรรมการฝึกอบรมปรับแนวคิดการทำเกษตร
ตามแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ณ ศูนย์ศึกษา
การพัฒนาเขานหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัด
ฉะเชิงเทรา การปลูกพืชใช้น้ำน้อย การปรับปรุงบำรุงดิน
การส่งเสริมอาชีพด้านประมงและปศุสัตว์ ซึ่งมีราษฎรในพื้นที่
หมู่ที่ ๒ และ ๓ ตำบลชัยบาดาล อำเภอชัยบาดาล จังหวัด
ลพบุรี ที่เข้าร่วมโครงการได้บอกเล่าถึงความสำเร็จจากการ
น้อมนำแนวพระราชดำริ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

• นางแฉะ สัจสุวรรณ

ได้กล่าวว่า “มีรายได้จากการขายผัก ได้ประมาณ ๒๐,๐๐๐ กว่าบาทต่อปี เป็นผักที่ไม่ใช้สารเคมี โดยใช้น้ำหมักชีวภาพที่สถานีพัฒนาที่ดินลพบุรีมอบให้ มีผักขายได้เรื่อย ๆ ไม่ออกไปขายข้างนอก ก็มีคนมาซื้อที่บ้าน”

• นายทองคำ กิตติวรภาพ

ได้กล่าวว่า “ได้พันธุ์ไก่มา ๑๐ ตัว ออกไข่ก็เก็บไว้กิน ในครอบครัว เหลือก็เอาไปขาย เดิมเป็นช่างซ่อมรถ เกษียณอายุ มาจากกรุงเทพฯ มาอยู่ที่นี่ ไม่มีอาชีพ พอมีโครงการ ผู้ใหญ่บ้าน ก็มาถามจะเอาพันธุ์ไก่หรือไก่ไหม ผมก็ว่าดีเหมือนกัน เป็นต้นทุนสร้างอาชีพต่อไป เป็นโครงการที่ดีมาก ๆ”

• นางสายยัน แยมเมืองไชย

ได้กล่าวว่า “ได้รับปัจจัยการผลิตเป็นเมล็ดพันธุ์ผัก ไม้ และปลา นำมาเลี้ยงขายบ้าง กินบ้าง ประหยัดเงินในกระเป๋า มีผักไว้กินในครัวเรือนเรา”

ผลสำเร็จจากโครงการต่อยอดบริเวณพื้นที่โครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักฯ ที่ได้ดำเนินงานตามพระบรมราโชบายการสืบสาน และ รักษา แนวพระราชดำริและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ให้ดำเนินการต่อไปอย่างยั่งยืน รวมทั้ง ต่อยอด ยกระดับคุณภาพชีวิตของราษฎรในทุกหมู่เหล่าด้วยการฝึกอบรมอาชีพ สนับสนุนปัจจัยการผลิต ทำให้ราษฎรสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีความสุขในการใช้ชีวิตประจำวันอย่างแท้จริง ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า

“

...การจะเป็นเช่นนั้นไม่สำคัญ. สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน. แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่า อุ่มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตนเอง. อันนี้ก็เคยบอกว่าความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัว จะต้องทอผ้าใส่เอง. อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอ จะต้องมีความพอเพียงพอสมควร. บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการ ก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก. อย่างนี้ท่านนักเศรษฐกิจต่าง ๆ ก็มาบอกว่าล้าสมัย. จริง อาจจะล้าสมัย คนอื่นเขาต้องมีเศรษฐกิจที่ต้องมีการแลกเปลี่ยน เรียกว่าเป็นเศรษฐกิจการค้า ไม่ใช่เศรษฐกิจพอเพียง เลย์รู้สึกว่าจะไม่หรรษา. แต่เมืองไทยเป็นประเทศที่มีบุญอยู่ว่าผลิตให้พอเพียงได้...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดาฯ พระราชวังดุสิต วันพฤหัสบดี ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๐

ข้าวเกรียบเห็ด บนถาดอบ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ข้าวเกรียบเห็ดอบเป็นอาหารว่างที่ทำจากแป้ง และเห็ดอบเป็นส่วนประกอบหลัก ซึ่งเป็นวัตถุดิบ ที่หาได้ง่ายและมีคุณค่าทางโภชนาการสูง

ส่วนผสม

เห็ดหอมสด
๓๐๐
กรัม

แป้งมันสำปะหลัง
๑
กิโลกรัม

น้ำตาลทรายแดง
๒๐๐
กรัม

น้ำสะอาด
๗๐๐
มิลลิลิตร

ผงปรุงรส
๑
ช้อนโต๊ะ

ผงฟู
๓๐
กรัม

เกลือป่น
๑
ช้อนโต๊ะ

พริกไทยป่น
๑
ช้อนโต๊ะ

กระเทียมปอกเปลือก
โขลกละเอียด
๓
ช้อนโต๊ะ

น้ำมันปาล์ม
สำหรับทอด
๑
ลิตร

ขั้นตอนการทำ

นำส่วนผสมแห้งตามสูตรมาคลุกเคล้าให้เข้ากันในกะละมังสแตนเลส

นำเห็ดหอมสดล้างน้ำให้สะอาด
แล้วนำไปปั่นให้ละเอียดกับน้ำ ๗๐๐ มิลลิลิตร

นำเห็ดหอมที่ปั่นละเอียดไปต้มให้สุก
แล้วมาคลุกกับส่วนผสมต่าง ๆ ที่เตรียมไว้ในภาชนะ

นวดแบ่งให้ได้ที เหนียวเป็นก้อนเดียวกัน

แบ่งแบ่งปั้นเป็นก้อน ประมาณ ๖ - ๗ ก้อน แล้วคลึงแบ่ง
ให้มีลักษณะเป็นแท่งกลม ยาว จากนั้นห่อด้วยใบตอง

นำแบ่งไปนึ่งให้สุก ใช้เวลาประมาณ ๑ ชั่วโมง
แล้วพักทิ้งไว้ให้เย็น ๑ คืน

หั่นแบ่งให้เป็นแผ่นบาง ๆ จากนั้นนำไปผึ่งแดดให้แห้งสนิท
แล้วนำไปทอดให้ฟูกรอบ

๐๑

๐๒

๐๓

๐๔

๐๕

๐๖

๐๗

เห็ดหอมสด ๓๐๐ กรัม

แป้งมันสำปะหลัง ๑ กิโลกรัม

น้ำตาลทรายแดง ๒๐๐ กรัม

น้ำสะอาดและแก๊สหุงต้ม

ผงปรุงรส เกลือป่น ผงฟู พริกไทยป่น และถั่วบรจ

กระเทียมสับละเอียด ๓ ช้อนโต๊ะ

น้ำมันปาล์ม ๑ ลิตร

รวม

๕๐ บาท

๔๐ บาท

๑๐ บาท

๑๒๐ บาท

๒๐ บาท

๕ บาท

๕๕ บาท

๓๐๐ บาท

ต้นทุนการผลิต (โดยประมาณ)

ส่วนผสมธำรกล่าวจะผลิตข้าวเกรียบเหนือนวม
ได้ประมาณ ๑.๒ กิโลกรัม แบ่งบรรจุถุงละ ๗๐ กรัม
ได้ ๑๗ ถุง จำนวนขายถุงละ ๓๕ บาท รวมเป็น ๕๙๕ บาท
เมื่อนำต้นทุน ๓๐๐ บาท จะเหลือกำไร ๒๙๕ บาท
หรือ ๑๓.๓๕ บาท/ถุง

เกษตรกรทฤษฎีใหม่ ตามแนวทางเกษตรธรรมชาติ แบบพอเพียง

นพรัตน์ พาทีทิน
กองประชาสัมพันธ์

● ทฤษฎีใหม่ เป็นแนวความคิดเกี่ยวกับการเกษตรผสมผสานของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ที่ได้พระราชทานแนวพระราชดำริให้แก่ราษฎรสำหรับเป็นแนวทางเชื่อมโยงความรู้ตามหลักวิธีการบริหารทรัพยากรธรรมชาติกับการทำงานในแปลงเพาะปลูกของเกษตรกรให้เกิดประโยชน์สูงสุด กระทั่งสามารถเข้าถึงความพอเพียงเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้

นายจรูญ นวลพลอย อายุ ๖๕ ปี เป็นเกษตรกรตำบลห้วยทรายเหนือ อำเภอดำรงวิทยารัษฎา จังหวัดเพชรบุรี เลือกปลูกอ้อยแต่เพียงอย่างเดียวมาตลอดนานกว่า ๒๕ ปี เพราะสามารถปลูกได้ผลผลิตจำนวนมากและแหล่งรับซื้อที่แน่นอน จะมีบ้างที่ปลูกพืชอื่นเสริมไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือน แต่พอนานวันเข้าก็พบว่าที่ดินทำกินมีสภาพเสื่อมโทรม ผลผลิตน้อยลง และครอบครัวมีหนี้สินเพิ่มขึ้น

จุดเปลี่ยนสู่ความสำเร็จ เริ่มต้นที่ “ศูนย์”

กระทั่งในปี ๒๕๔๑ นายจรูญได้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายเรียนรู้ของ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทำให้ได้รู้จักวิธีการ ทำเกษตรกรรมแบบผสมผสาน บนฐานการปรับใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ที่รู้จักกันดีในชื่อ “เกษตรทฤษฎีใหม่” เมื่อเห็นตัวอย่างเป็นแนวทางจึงได้ เริ่มปรับวิธีการทำเกษตรเพื่อลดปัญหาจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยว หันมา ทำการเกษตรแบบผสมผสาน มีการวางแผนและจัดแบ่งที่ดินทำกิน ตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่

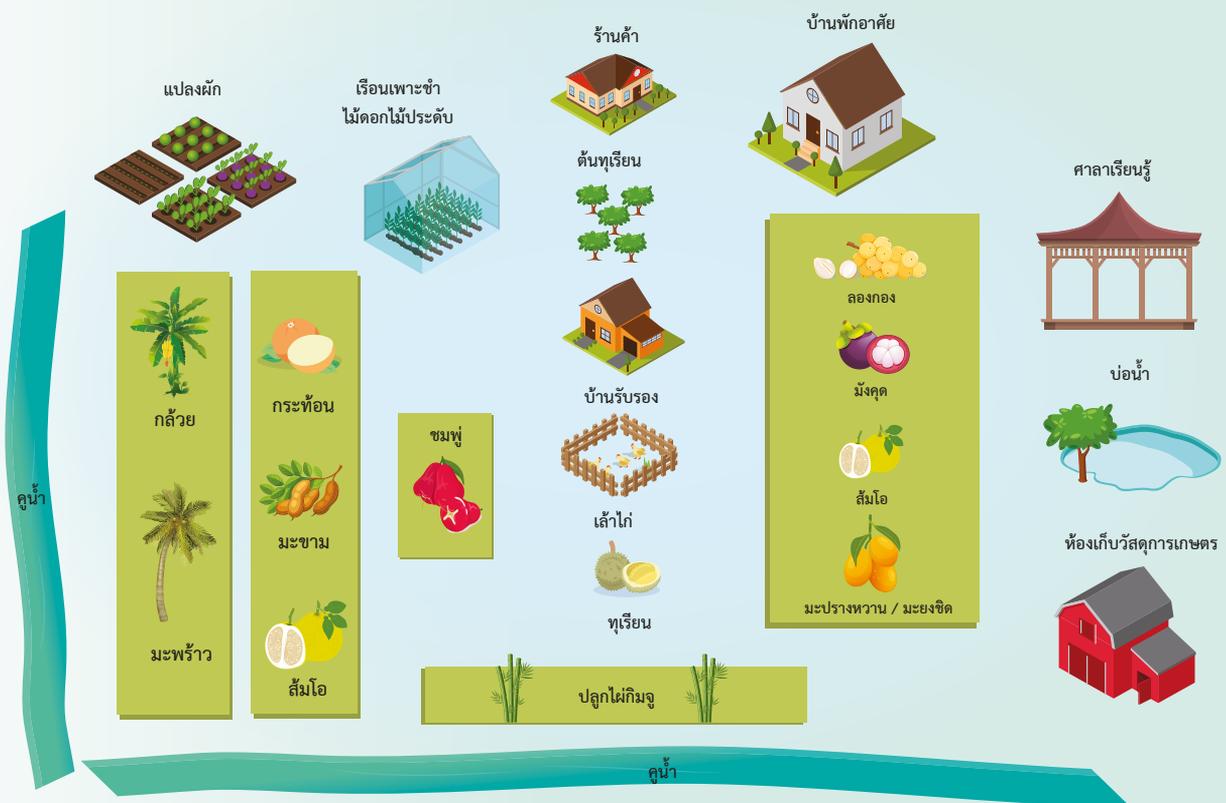
“เมื่อก่อน ผมก็ทำไปเรื่อย ๆ นึกอยากจะปลูกอะไรก็ปลูก ไม่ได้มีหลักคิด หรือตัวแบบจากใคร แต่พอมาเข้าโครงการพระราชดำริของในหลวงท่าน ผมก็ได้ทำตามต้นแบบ เพียรพยายามที่จะทำตามอย่างนั้นอย่างนี้ มาโดยตลอด ไม่ได้คิดเลยว่าจะได้ผลผลิตมากหรือน้อย จะขายได้ราคาหรือไม่ ก็ไม่ได้คิด คิดแต่ว่าต้องทำตามที่ท่านแนะนำ คิดว่าสิ่งที่ในหลวงท่านแนะนำ นั้นถูกต้องแล้ว คือเราต้องปลูกหลาย ๆ อย่าง แต่มีจุดหมายปลายทาง ผมเองทำเกษตรมานาน ก็เพิ่งมารู้ คนที่ได้ทำตามแนวทางนี้เท่านั้นถึงจะรู้”

ตลอดเวลาที่ผ่านมา นายจรูญได้สะสมความรู้และประสบการณ์จาก การเรียนรู้ดูงานหลักสูตรต่าง ๆ ภายในศูนย์ฯ และหน่วยงานส่งเสริมด้าน การเกษตรอื่น ๆ มาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับมีความเพียร อดทน มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรกร ทำให้ปัจจุบันมีผลงาน และได้รับรางวัลในฐานะเกษตรกรต้นแบบ ซึ่งมีผู้แวะเวียนมาเรียนรู้ดูงาน อย่างไม่ขาดสาย

แผนผังการเพาะปลูก นายจรูญ นवलพลอย

ถนนหมู่บ้าน

วางแผนให้ดี ช่วยปลดหนี้ มีรายได้ประจำ

นายจรูญได้แบ่งการใช้ประโยชน์พื้นที่ทำกินของครอบครัว ซึ่งมีอยู่ประมาณ ๕๐ ไร่ ออกเป็น พื้นที่ปลูกผักและไม้ผล เรือนเพาะชำ โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ สระน้ำ และบ้านพักอาศัย จำนวน ๑๑ ไร่ ปลูกอ้อยและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๓๐ ไร่ ส่วนที่เหลือใช้ปลูกไม้ยืนต้น เช่น มะค่าโมง ยางนา สักทอง และชุดบ่อเลี้ยงปลา

โดยยึดหลักว่าการทำเกษตรต้องทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่รีบร้อนหรือเร่งสร้างความร่ำรวย ความสุขของคนทำอาชีพการเกษตรคือไม่เป็นหนี้ มีแหล่งอาหาร และมีการวางแผนผลผลิตเพื่อเป็นแหล่งรายได้ของครอบครัวอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

“การทำเกษตรแบบผสมผสานสามารถเก็บผลผลิตขายได้ต่อเนื่อง ขายได้ทุกวัน เพราะเราไม่ได้มีเงินเดือนประจำ เราก็ต้องปลูกพืชเพื่อมีผลผลิตไปขายทุกวัน ให้มีรายได้เป็นรายวัน รายสัปดาห์ ราย ๓ เดือน ทุกวันนี้ผมมีรายได้ต่อเนื่องอย่างไม่เคียดร้อนเลย อย่างน้อยก็ได้วันละ ๓๐๐ - ๕๐๐ บาท จากเมื่อก่อนผมเคยเป็นหนี้ ๗ ล้าน ก็ใช้หนี้หมด ผมภูมิใจแล้ว เราอยู่ได้แล้ว โลกจะวิกฤต น้ำมันจะขึ้นราคา ผมไม่ต้องเป็นทุกข์ตาม เพราะข้าวปลาเราไม่ต้องซื้อ”

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นพรอันประเสริฐ

ความสำเร็จในอาชีพเกษตรกรของนายจรูญ นับเป็นหนึ่งรูปธรรมที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของ “เศรษฐกิจพอเพียง” ในฐานะเป็นปรัชญาการดำเนินชีวิตที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานไว้เป็นเข็มทิศชี้แนะแนวทางแก่พสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่า ทำให้ผู้น้อมนำไปปฏิบัติซึ่งเป็นเกษตรกรได้ตระหนักและเกิดความเข้าใจ ในการใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีความสุขจากการพึ่งพาตนเองเป็นพื้นฐานและมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง

“ทุกวันนี้ผมมีความเป็นอยู่ที่ดี มีรายได้ ก็คิดว่าทำการเกษตร ทฤษฎีใหม่ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ท่าน นี้แหละครับ และตั้งแต่ผมมาเรียนรู้ ในโครงการพระราชดำริของในหลวงท่าน ผมก็ยึดทำตามแนวทางของท่าน โดยไม่เคยย่อท้อเลย และทำเป็นตัวอย่าง ให้คนอื่น ๆ ทั้งคนรอบข้างในชุมชน มาดูเป็นต้นแบบได้ นี่คือความภูมิใจ ความสุขของผมละ”

การปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอในแนวทางเกษตร “ทฤษฎีใหม่” ตามแนวพระราชดำริ ได้รับการพิสูจน์และยืนยันจากเกษตรกร อาชีพผู้ลงมือปฏิบัติจริงจึงอย่างนายจรูญแล้วว่า เป็นแนวทางที่เชื่อมั่นได้ว่าจะทำให้ตนเองและครอบครัวมีกินมีใช้ เป็นรางวัล ความสำเร็จที่ได้รับจากความมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง โดยมีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักยึดและหลักเดินทางสายกลาง ในการประกอบอาชีพ

แม้ไม่ร่ำรวยแต่ก็ไม่อดอยาก สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ตามอัตภาพของตนเอง 🇹🇹

ภาพถ่ายและบทความ :
ธีร์ธวัช คัยนันท์

น้ำตาลจาก ปากพนัง

ภูมิปัญญาท้องถิ่นแห่งลุ่มน้ำ

น้ำตาลจาก เป็นผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาและความชำนาญของชาวตำบลขนานบาก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ แล้วย่านนี้เป็นพื้นที่น้ำกร่อยซึ่งต้นจากสามารถเติบโตได้ดี และนับเป็นแหล่งป่าจากที่สำคัญ น้ำตาลจากของที่นี่ มีรสชาติหวานหอมและคุณภาพดีมาก จนเป็นที่ชื่นชอบของผู้บริโภค

กระบวนการผลิตน้ำตาลจาก เริ่มต้นที่การคัดเลือกทะเลายของต้นจากที่สมบูรณ์ แล้วใช้ไม้ทุบเพื่อกระตุ้นการผลิตน้ำหวานตามสูตรใครสูตรมัน รอหลายวันจึงใช้มีดคมตัดปาดเอาน้ำหวานดิบ รองด้วยกระบอกลูกไม้พิเศษไม้เคี่ยมไว้เพื่อกันบูด จากนั้นนำไปเคี่ยวไฟในกระทะขนาดใหญ่ โดยใช้เวลา ๓ - ๕ ชั่วโมง จนมีความเหนียวและเข้มข้น ก่อนจะนำไปโขมน้ำตาลเพื่อลดอุณหภูมิและป้องกันการจับตัวแข็งเป็นกอละแมเสร็จแล้วก็สามารถนำไปจำหน่ายได้ทั้งในรูปแบบน้ำตาลปี๊บและน้ำตาลผง ทำให้ตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างหลากหลาย

น้ำตาลจากไม้ไผ่ไม่ได้มีเพียงความหวานอร่อยเท่านั้น แต่ยังมีส่วนช่วยสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน และช่วยฟื้นฟูพื้นที่เกษตรที่เคยเป็นบ่อเลี้ยงกุ้งในอดีต ชาวบ้านในพื้นที่ยังคงรักษาและสืบทอดวิธีการผลิตแบบดั้งเดิม เพื่อให้ผลิตภัณฑ์น้ำตาลจากไม้ไผ่ยังคงมีคุณภาพและเสน่ห์ที่น่าประทับใจ ผมคิดว่านี่เป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของลุ่มน้ำปากพนังที่น่าสนใจมาก และนับเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์และส่งเสริม 🐼

“เลิศพัฒนภัณฑ์”

ภายในศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร

ร้าน “เลิศพัฒนภัณฑ์” เป็นสื่อกลางการเชื่อมต่อระหว่างศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ กับชาวบ้านตลอดจนเป็นช่องทางจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกรที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ ไปส่งเสริมพัฒนาอาชีพ

ผลิตภัณฑ์ในร้านมาจากเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรศูนย์เรียนรู้ เกษตรกรหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ และเกษตรกรชุมชนต่าง ๆ นำมาฝากขาย โดยจะเน้นคุณภาพ ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิต การบรรจุหีบห่อ มีราคาอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม และมีความหลากหลาย

สินค้าในร้าน เลิศพัฒนภัณฑ์

- สินค้าเกษตรกรรม เช่น ข้าวสารเหนียว ไข่ดำแช่แข็ง ผลิตภัณฑ์เขากวางอ่อน ฯลฯ
- สินค้าแปรรูปอาหาร เช่น คุกกี้เส้นถั่วพุ่มเขียวถั่วพุ่มดำ ขนมข้าวฮางธัญพืช ชาสมุนไพร ฯลฯ
- สินค้าสมุนไพร เช่น ลูกประคบสมุนไพร ยาหม่องยามดมสมุนไพร น้ำมันไพล น้ำมันกระดุกไก่ดำ ฯลฯ
- สินค้าหัตถกรรม สิ่งทอ เช่น ผ้าไหมย้อมคราม ผ้าฝ้ายย้อมคราม กระเป๋าบุทรวงต่าง ๆ ฯลฯ
- สินค้า House Brand เช่น เสื้อ หมวก แก้วเยติ ฯลฯ

ช่องทางการติดต่อ

 Napuparn ภูพาน
สินค้าผลิตภัณฑ์และของที่ระลึก

แบบสอบถามความพึงพอใจวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฉบับที่ ๓/๒๕๖๗

ข้อมูลส่วนบุคคล

๑. คำนำหน้า ..... ชื่อ ..... นามสกุล .....

- อาชีพ ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ นักเรียน/นักศึกษา
- พนักงานในหน่วยงานเอกชน สื่อมวลชน
- เครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง บุคคลทั่วไป
- ผู้ผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ของสำนักงาน กปร.

หน่วยงาน .....

โทรศัพท์ .....

๒. ที่อยู่ (จัดส่งของรางวัลสำหรับผู้ร่วมกิจกรรม) .....

ความพึงพอใจต่อคอลัมน์ต่าง ๆ ของวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฉบับที่ ๓/๒๕๖๗

	มาก	ปานกลาง	น้อย
๑ สืบสาน รักษา ต่อยอด สร้างสุขปวงประชา	☐	☐	☐
๒ ทศมราชา พระเมตตาสู่ประชาราษฎร์	☐	☐	☐
๓ ตัวอย่างความสำเร็จ	☐	☐	☐
๔ สืบสานพระราชปณิธาน	☐	☐	☐
๕ ติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	☐	☐	☐
๖ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	☐	☐	☐
๗ ศูนย์ศึกษาฯ นำพาอาชีพ	☐	☐	☐
๘ สุขพอที่พอเพียง	☐	☐	☐
๙ เรื่องเล่าจากหลังห้อง	☐	☐	☐
๑๐ “เลิศพัฒนภัณฑ์” ผลิตภัณฑ์ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	☐	☐	☐

คำถามประจำวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฉบับที่ ๓/๒๕๖๗

- ผู้อ่านชื่นชอบคอลัมน์ใดในวารสารฯ ฉบับนี้ และมีข้อเสนอแนะให้เผยแพร่เนื้อหาในด้านใดเป็นพิเศษสำหรับการจัดทำวารสารฯ ปีถัดไป

.....

.....

.....

คณะบรรณาธิการฯ มีของรางวัลสำหรับผู้ร่วมตอบคำถามครบถ้วน และเขียนข้อความใต้โดนใจ ทั้งนี้ สามารถตอบผ่าน QR Code ด้านล่างนี้ หรือร่วมกิจกรรมทาง Facebook: สำนักงาน กปร. ภายในวันศุกร์ที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗ โดยสำนักงาน กปร. จะติดต่อกลับผู้ที่ได้รับรางวัลต่อไป

* ขอขอบคุณที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นต่อวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และร่วมกิจกรรมตอบคำถาม

* ขอความกรุณาแจ้งยืนยัน หรือยกเลิกการรับวารสารฯ

- ยืนยันรับต่อไป ยกเลิกการรับวารสารฯ

สแกนตอบแบบสำรวจ และร่วมตอบคำถามเพื่อรับของรางวัล

สามารถส่งแบบสำรวจมายัง สำนักงาน กปร. ได้โดยไม่ต้องพนักตราไปรษณียากร หรือทางโทรสาร ๐ ๒๕๕๗ ๘๕๖๑ - ๒ หรือสแกนผ่านทาง QR Code ข้างต้นนี้

(พื้นที่ส่วนนี้สำหรับโฆษณา)

บริการธุรกิจตอบรับ

ใบอนุญาตเลขที่ ปณ. (น) / 3981 ปณฝ. ทำเนียบรัฐบาล
ถ้าฝากส่งในประเทศไม่ต้องฉีกตราไปรษณียากร

สำนักงาน กปร.
ตู้ ปณ. ๗
ปณฝ. ทำเนียบรัฐบาล
กรุงเทพมหานคร
๑๐๓๐๒

วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๓ กันยายน - ธันวาคม ๒๕๖๗

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเผยแพร่พระราชกรณียกิจ แนวพระราชดำริ ที่ได้พระราชทานไว้สำหรับเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและการพัฒนา รวมถึงการอนุรักษ์หรือรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งพัฒนาอาชีพให้บังเกิดความยั่งยืน

๒. เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร องค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ และผลสำเร็จจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในทุกภูมิภาคของประเทศ ในการนำไปศึกษาหาความรู้ และสร้างแรงบันดาลใจให้นำไปประยุกต์ใช้ได้ต่อไป

๓. เพื่อเป็นสื่ออีกช่องทางหนึ่งในการขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริไปสู่สาธารณชนได้อย่างแพร่หลายมากขึ้นและสามารถนำไปเป็นเอกสารอ้างอิงได้

โปสเตอร์

บทความและข้อเขียนต่าง ๆ ในวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ไม่ใช่ความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)

หากมีความประสงค์จะนำข้อมูลไปเผยแพร่ โปรดระบุแหล่งที่มาของข้อมูลด้วย

ดำเนินการโดย

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)

อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เลขที่ ๒๐๑๒ ซอยอรุณอมรินทร์ ๓๖ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

 www.rdpb.go.th

 สำนักงาน กปร.

 สำนักงาน กปร.

 rdpb.journal@gmail.com

 ๐ ๒๔๔๗ ๘๕๐๐-๖

 ๐ ๒๔๔๗ ๘๕๖๒

 ISSN : 1685-8234

คณะอำนวยการ

๑) นางสุพร ตรีนรินทร์	เลขาธิการ กปร.
๒) นางพิชญดา หัศภาค	รองเลขาธิการ กปร.
๓) นายวิกรม คัยนันท์	รองเลขาธิการ กปร.
๔) นายศุภรต์ อินทรารุช	รองเลขาธิการ กปร.
๕) นางศศิพร ปาณิกบุตร	ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการฯ
๖) นายวัชร หัศภาค	ที่ปรึกษาด้านการพัฒนา
๗) ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการ	
๘) ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๑	
๙) ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๒	
๑๐) ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๓	
๑๑) ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๔	
๑๒) ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๕	
๑๓) ผู้อำนวยการกองแผนงานและยุทธศาสตร์	
๑๔) ผู้อำนวยการกองบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล	
๑๕) ผู้อำนวยการกองกิจกรรมพิเศษและวิเทศสัมพันธ์	

คณะบรรณาธิการ

๑) นางพิชญดา หัศภาค	หัวหน้าบรรณาธิการ
๒) นางอรอนันต์ วุฒิสเน	รองหัวหน้าบรรณาธิการ
๓) นายวัชร หัศภาค	บรรณาธิการ
๔) นายปริญญาวัฒน์ วัชรอากาศ	บรรณาธิการ
๕) นายอภิศักดิ์ สรวีสุต	บรรณาธิการ
๖) นางสาวสมลักษณ์ บุนนาค	บรรณาธิการ
๗) นางสาวสุดารัตน์ คูสินธุ์	บรรณาธิการ
๘) นางสาวจุไรรัตน์ อินทรีโต	บรรณาธิการ
๙) นายวิชาญ ธีระสืบสกุล	บรรณาธิการ
๑๐) นางสาวอภิญญา แก้วเปรมกุล	บรรณาธิการ
๑๑) นางนงพรรณ โกศลศักดิ์	บรรณาธิการ
๑๒) นายพงศกร แซ่ลิม	บรรณาธิการ
๑๓) นางสาวมการ์ตน์ ศิริโชค	บรรณาธิการ
๑๔) นายนภัทร อุทัยฉาย	บรรณาธิการ
๑๕) นางสาวกิตติยาภรณ์ ศูนย์กลาง	บรรณาธิการ
๑๖) นางสาวธัญญา ใสะลี	บรรณาธิการ
๑๗) นางวีไล หมอกอรุณ	บรรณาธิการและเลขานุการ
๑๘) นายอิทธิพล วรรณุช	บรรณาธิการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๙) นางสาวปรีญา อรุณพูลทรัพย์	บรรณาธิการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๐) นางสาวนพรัตน์ พาทีทิน	บรรณาธิการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๑) นายโชคชัย อุ่นใจ	บรรณาธิการและผู้ช่วยเลขานุการ

พิมพ์ที่

บริษัท ธนอรุณการพิมพ์ จำกัด ๔๕๗/๖-๗ ถนนพระสุเมรุ แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๖๐๓๓-๔ โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๒๑๘๗-๘

E-mail : thanaaron19@gmail.com

วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จัดทำขึ้นเพื่อแจกจ่าย ห้ามจำหน่าย

เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์
ตำบลหนองบัว อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

